

Хрещатик

+ TV-програма

газета київської міської ради

Юрій ЧИЖ: «Ані мільйонні чеки, ані дорогі автомобілі не можуть мені замінити рідної України»
стор. 20

Володимир ПРОКОПІВ: «Земельний кадастр має бути публічним»
стор. 4

№104 (4504) | четвер | 24 липня 2014 р.

Ігор НІКОНОВ:
«У мене функція антикризового менеджера»

стор. 3

Економити та примножувати

стор. 5

Які столичні райони найпривабливіші для киян

стор. 7

Він записав космос

стор. 9

Артефакти з Майдану зібрали в експозицію

стор. 22

НОВИНИ

У суботу киян запрошують на ярмарки

Як повідомили «Хрещатику» в управлінні внутрішньої торгівлі та побуту, 26 липня в місті відбудуться традиційні сільськогосподарські ярмарки. Зокрема в суботу торгуватимуть в Голосіївському районі на вул. Маршала Конєва (у межах вулиць Вільямса та Ломоносова); в Дарницькому – на вул. Ревуцького; в Деснянському – на вул. Сабурова (у межах вулиць О. Бальзака та просп. В. Маяковського); вул. Маршала Жукова (у межах вул. Волкова та просп. Лісового); в Дніпровському – на вул. А. Малишка, 9-15; в Оболонському – на просп. Оболонському, 21-43; в Печерському – на вул. К. Білокур, 2-8; в Подільському – на просп. Г. Гонгадзе, 5; в Святошинському – на вул. Тулузи (біля Інтернаціонального парку); в Солом'янському – на вул. Героїв Севастополя, 42 (у межах вулиць М. Донця та Академіка Стражеска); в Шевченківському – на вул. Подвійського, 2-12.

На ярмарках споживачам будуть запропоновані різноманітні продукти харчування за цінами, що на 10–15 % нижчі від ринкових.

Навчальні заклади столиці готуються прийняти дітей стор. 2

В Україні відзначають День національного прапора стор. 3

Хрещення Русі, авангардне кіно та інше... стор. 23

Фото Олексія ВАНЮВА

Питання малих архітектурних форм на сьогодні залишається одним із «найпопулярніших» серед мешканців столиці

НА ЗАСІДАННІ обговорювався проект рішення депутата Олександра Пабата щодо вивчення можливості прибрати всі малі архітектурні форми. Цей проект розглядався майже всіма профільними комісіями, до бюджетної надійшов через зауваження, що відсутнє економічне обґрунтування. І тому депутати, які є членами комісії, мовою вступили в одну з найемоційніших дискусій на засіданні постійних комісій — про долю МАФів. Загалом «бюджетна комісія має розглядати такі розрахунки, якщо вони є, а якщо їх немає, то

й розглядати нічого», — зазначив секретар комісії Георгій Ясинський. Але просто припинити розгляд цього питання виявилось неможливим. «Пояснюю, чому, — розповів депутат Білич. — Питання просте і питання складне. У мене близько 20 % наказів з приводу прибирання МАФів. Пішохідний перехід через лінію швидкісного трамвая настільки забитий МАФами, що не видно машин, які проїжджають по автомобільній частині цієї дороги. Там уже були аварії, і це продовжуватиметься. Я не хочу молитися на МАФи, як на робочі місця,

І знову МАФи

■ Питання кіосків — одне з «найпопулярніших» серед киян

Близько 20 % наказів виборців сьогодні стосуються МАФів. Про це на засіданні постійної комісії Київради з питань бюджету та соціально-економічного розвитку заявив столичний депутат Віктор Білич.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

які годують місто Київ. Статистика до 2006 року свідчила, що від 40 до 60 % приватних підприємців (не реалізаторів!) на наших ринках — не кияни. Мешканці столиці не спішать на ці робочі місця. З іншого боку, один киянин, власник 12-ти точок по реалізації, відверто мені заявив, що у нього половина обороту ЦУМу, і він буде «гризти горло» будь-кому. Ось вам філософія цього бізнесу». Депутат висловився за доробку радикальної пропозиції знести всі МАФи. Однак голова бюджетної комісії Андрій Странніков наголосив, що проти втягування комісії у дискусію з невласливої теми, бо «ми не займаємося демонтажем МАФів». Але «фінансо-

ві наслідки такого кроку — це вже наша компетенція. Тому повернемо проект на доопрацювання суб'єкту подання для фінансового обґрунтування». Водночас Георгій Ясинський зазначив, що «наша мета — наповнювати бюджет», відтак можна розглянути варіанти встановлення прямих відносин «місто — МАФи», і ті, котрі встановлені незаконно, потрібно знести за кошти власників. У підсумку, комісія вирішила повернути проект суб'єкту подання для доопрацювання та вирішення проблеми спільно з постійною комісією з питань торгівлі комплексно при обговоренні питання розробки схеми розміщення МАФів ■

Незабаром до школи

■ Навчальні заклади столиці готуються прийняти дітей та пережити зиму

Майже за місяць освітня столиця відкриє свої двері для дітей, розпочавши новий навчальний рік. Наразі ведеться активна підготовка всіх установ, аби після канікул малеча повернулася до затишних навчальних кімнат. Паралельно готуються освітяни і до осінньо-зимового періоду.

Олена ЗАРЕЦЬКА | «Хрещатик»

ЗАЗВИЧАЙ для мегаполісів одна з найбільших проблем столичних навчальних закладів — нестача місць. На сьогодні наповненість освітніх установ складає близько 120 %. Так, на початок нового навчального року лише в дитячих садочках є потреба в 38-ми тисячах місць, при цьому наявні лише 30 тисяч. А от наповнюваність шкіл на 7 % більша, ніж передбачених місць. Найгірша ситуація з дитячими садками у Деснянському районі столиці — 138 дітей на 100 місць.

Як зауважив Київський міський голова Віталій Кличко, разом

з тим у Києві досі залишаються недобудованими низка освітніх закладів.

«На вулиці Лісничій, 3 знаходиться незавершене будівництво другого пускового комплексу школи I-III ступенів № 151. У 2013 році спорудження було призупинено, тож станом на початок липня побудовано лише два поверхи будівлі. Крім того, у селищі Биківня на вулиці Путивльській, 35, не закінчена реконструкція з добудовою школи № 23», — розповів мер Києва.

Віталій Кличко закликав голів відповідних РДА у найкоротші терміни закінчити усі необхідні роботи і пообіцяв максимально сприяти у виділенні коштів для закінчення будівництва.

За словами директора Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Олени Фіданян, за попередніми планами у 2014-му році передбачається відновити як садочки в цілому, так і окремі групи в 12-ти ДНЗ на 1 050 та 70 непрацюючих груп на 1 400 місць. Однак внутрішні резерви функціонуючих дошкільних навчальних закладів майже вичерпані. Тож у Святошинському та Шевченківському районах відкрито 11 дошкільних груп в приміщеннях загальноосвітніх та позашкільних

Фото Бориса КОРПУСЕНКА

Наразі в столичних школах і дитсадках триває активна підготовка до початку нового навчального року

навчальних закладів для дітей 5-річного віку. Окрім цього, у 5-ти приватних навчальних закладах відкрито структурні підрозділи з дошкільної освіти на 300 місць.

До слова, наразі в мережі дошкільних закладів столиці 95 непрацюючих установ: 61 комунальної власності, 34 відомчі садочки, які не використовуються за призначенням і не вилучені з обліку.

Як повідомила Олена Фіданян, наразі в Києві проводиться робота із влаштування до закладів освіти дітей зі сходу України та Криму. Так, станом на 18 липня до навчальних установ столиці влаштовано 332 дитини: 83 — до садочків, 236 — до загальноосвітніх закладів та 13 студентів переведено на навчання до Київського університету імені Бориса Грінченка.

Готовність закладів освіти до нового навчального року столична влада перевірить з 4 по 22 серпня. В цілому на підготовку освітніх установ у бюджеті міста передбачено 99,3 млн грн. Станом на 17 липня профінансовано 19,1 млн грн (19,3 %), вже виконано робіт на 17 млн грн (17,2 %).

Разом з тим у профільному департаменті триває робота над запровадженням пілотного проекту «Гроші ходять за дитиною» (шкільний ваучер). Це один із шляхів до відкритої та прозорої конкуренції в освіті, підвищення її якості. Його введення відкриє нові можливості перед усіма учасниками освітнього процесу.

Одночасно з підготовкою до навчального року здійснюється підготовка закладів освіти до опалювального сезону, на ці заходи у місті передбачено 32,8 млн грн, профінансовано 2,7 млн грн, виконано робіт на 10,1 млн грн.

За ці кошти загалом заплановано відремонтувати 114 дахів, 28 фасадів, 488 мереж гарячого та холодного водопостачання, а також провести повірку 657-ми вузлів обліку теплової енергії та відремонтувати 791 модульний індивідуальний тепловий пункт. Разом з тим освітніми закладами доведеться зіштовхнутися з підвищенням тарифів. Тож наразі розглядаються можливості запровадження «плаваючих» осінніх та весняних, а також подовження зимових канікул ■

новини районів

Столична влада відмовиться від розважальних заходів під час Дня незалежності України

За дорученням очільника столиці Віталія Кличка перший заступник голови КМДА Ігор Ніконов провів робочу нараду з питань підготовки до відзначення у столиці 23-ї річниці Незалежності України.

Пан Ніконов запропонував відмовитися цього року від звичного формату святкування Дня незалежності — не проводити розважальних та концертних заходів у місті, які зазвичай відбувалися у попередні роки 23-24 серпня.

Перший заступник голови КМДА доручив головам РДА забезпечити належний благоустрій території районів, надати пропозиції заходів щодо гідного вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні, встановити їм пам'ятні знаки та меморіальні дошки, провести інформаційно-просвітницькі заходи.

Також він додав, що безпека киян та мешканців столиці під час проведення 23-ї річниці Незалежності України — це пріоритетне завдання для столичної влади.

Київський фунікулер закриють для планового ремонту

Задля забезпечення подальшої надійної експлуатації з 22 липня до 22 серпня 2014 року Київський фунікулер призупиняє роботу для проведення щорічних регламентних робіт з виконанням капітального ремонту окремих вузлів (коліс, гальм, тягового приводу, керування, зв'язку та сигналізації).

Київський фунікулер експлуатується з 1905 року. За цей час його тричі докорінно реконструювали — в 1928-му, 1958-му та 1984-му роках. Останній раз обстеження опорних конструкцій проводились у 2006-му році. Результати обстеження були задовільні.

Згідно з Правилами будови, утримання та огляду похилих рейко-канатних підйомників (фунікулерів), щорічно проводяться регламентні, ремонтні та випробувальні роботи, результати яких приймаються спеціалістами інспекції Держнаглядохоронпраці України. За умови позитивних результатів випробувань надається дозвіл на експлуатацію фунікулера на наступний рік. Останній щорічний регламентний ремонт виконано у вересні-жовтні 2013 року.

Ігор НІКОНОВ:

«У мене функція антикризового менеджера»

Днями на Колегії КМДА Київський міський голова — голова міської адміністрації Віталій Кличко офіційно представив двох своїх заступників. Функції «правої руки» очільника столиці виконуватиме Ігор Ніконов. Це перша його робота на державній посаді. Одразу після призначення перший заступник голови КМДА Ігор Ніконов поспілкувався з журналістами про свої перші кроки на посаді, переселенців та долю Майдану.

Олена ЗАРЕЦЬКА | «Хрещатик»

❓ Це ваша перша робота на державній службі. Чи визначилися, якими питаннями міського господарства опікуватиметесь?

І. Н.: Ми провели аудит за всіма напрямками діяльності, розробили програму першочергових кроків, яку успішно презентував Віталій Кличко. Нова система самоврядування столиці базується на боротьбі з корупцією, направленні міського бюджету на потреби киян, співпраці з громадою. Я в подальшому буду займатися в основному економікою та інвестиційними проектами. У мене функція антикризового менеджера.

❓ Які найбільші проблеми в Києві ви бачите? Як їх мож-

на вирішити та наскільки швидко?

І. Н.: Проблем у Києві багато, і я можу годинами на цю тему говорити. Колишні посадовці люблять розповідати, якими були попередники і які після них залишилися негаразди. Але найгостріше питання на сьогодні — це дефіцит бюджету. Цифри грандіозні, і, найголовніше, що ця «дірка» в кошторисі міста не зменшується, а збільшується. Наразі дефіцит складає 3,2 млрд грн — це лише щодо загального фонду, тобто — статті, які захищені та мають оплачуватися. Ми зверталися до уряду, говорили, що ці кошти нам повинні повернути. Не кажучи вже про податок на доходи фізичних осіб тощо. У самому бюджеті,

Фото: Борис КОРПУСЕНКА

на мій погляд, від початку було закладено некоректне підвищення ПДФО і зборів з оренди землі. Ні одне, ні друге не відбулося — тому така «дірка» й виникла.

❓ Чи є шанси це питання вирішити? І якщо ні, то на що слід очікувати бюджетним галузям господарства?

І. Н.: Гадаю, що шанс це вирішити є. Не можна освіту й медицину залишити без муніципальних доплат. Я вважаю, що уряд піде нам назустріч, і ми таки отримаємо гроші. Але ми також не байдкуємо — у нас розроблено багато механізмів, які дозволять збільшити дохідну частину бюджету. Але проблема ще в тому, що економічна ситуація в країні погіршується, і нам потрібно стимулювати розвиток бізнесу тут, у Києві, і давати можливість інвесторам вкладати сюди гроші.

❓ До Києва продовжують приїжджати переселенці зі Сходу, з території, де ведуться бойові дії. А місць для їх поселення вже не вистачає. Як місто вирішуватиме цю проблему?

І. Н.: Створено штаб з роботи із біженцями, де люди отримують необхідну допомогу, в тому числі — медичну та психологічну. Є зв'язок з іншими регіонами України, де переселенці можуть отримати роботу й приступити до навчання. Головне, щоб вони хотіли працювати, бо є й такі, які просто хочуть жити на всьому готовому. Мені здається, це також проблема.

❓ Але міська влада не збирається перекривати в'їзд до столиці чоловікам зі сходу призовного віку?

І. Н.: Питання дуже делікатне. Ну як перекриєте — це ж уже дискримінація! Ми поки не збира-

ємось цього робити. Намагаємось людям, які приїжджають, пояснювати, що є багато місць, де їх готові прийняти. Не обов'язково їхати саме до Києва. Але люди самі приймають рішення.

❓ Що плануєте робити з Майданом? Багато киян незадоволені тим, що зараз відбувається на центральній площі міста. І прокуратура вже відкрила провадження щодо цієї ситуації.

І. Н.: Це питання до прокуратури, а не до нас. Я не бачу в діях співробітників КМДА ніякого порушення закону. Тим більше, що Майдан — це важливий етап у житті країни, певний символ, і всіма можливими методами ми намагалися з людьми, які там перебувають, домовитися. Однак у середмісті залишилися особи, які не хочуть ні з ким домовлятися ■

Україну охопила хвиля патріотизму — у національні кольори розмальовують мости, переходи, орнаментами прикрашають машини та офіси. Підприємці одного із приватних підприємств Київщини пішли ще далі й встановили на власній території флагшток із найбільшим в країні прапором. Подавати до Книги рекордів України інформацію про це досягнення не поспішають, адже робили це передусім, аби висловити свою громадську позицію.

Наталка МИКОЛАЄНКО | «Хрещатик»

УСІ АВТОМОБІЛІСТИ, як проїжджають трасою Київ-Житомир, помічають величній стяг, який майорить у селі із гарною назвою Небелиця. Багато хто навіть зупиняється, аби сфотографуватися із новим визначним об'єктом Макарівського району. А з'явився флагшток із стягом зовсім нещодавно — 11 липня.

Найбільший в Україні прапор майорить на Київщині

■ Приватні підприємці підтримують національну ідею

На Київщині підприємці встановили найбільший в Україні національний стяг

«У службових справах часто водиться їздити у Туреччину. Мені подобається, що в цій країні ду-

же багато приватних підприємств на своїй території мають висотні 30–50-метрові флагштоки із націо-

нальним прапором. Так і виникла ідея встановити прапор, який би було видно звідусіль на території нашого логістичного центру», — розповів «Хрещатику» гендиректор «АГТплюс» Максим Рогожин.

Задум цілком вдався: висота флагштока — 30 метрів, розміри полотнища, яке важить понад 25 кілограмів, 8x12 — це 96 метрів квадратних. Саме за розміром стяг, розміщений у Макарівському районі, є рекордсменом. Прапор, який майорить на Хортиці з 2011 року і який вважається найбільшим в Україні, має «лише» 5x10 м. Правда, там він розміщений на вищій шоглі. Зрозуміло, що такі стяги у магазині не купиш, їх виготовляють на спецзамовлення, адже мають бути надміцними і витримувати сильні пориви вітру, дощ, сніг і палюче сонце.

Цікаво, що у світі триває своєрідне змагання зі встановлення надвисоких флагштоків із національними прапорами. У 2010 році в Туркменістані було зафіксовано рекорд: зведено 133-метрове вітрило. Та не минуло й року, як у Таджикистані спорудили флагшток висотою 165 метрів. Прапор, що підняли над Душанбе, має 1 800 метрів квадратних — це полотнище 30 на 60 метрів, яке важить понад 420 кілограмів. Цей флагшток офіційно занесений до Книги рекордів Гіннеса. В Україні наразі не планують змагатися з такими світовими рекордами.

«Нам сьогодні необхідно активно підтримувати національну ідею», — пояснює свою позицію пан Максим. І мріє встановити такий же прапор на території підприємства у Дарницькому районі столиці ■

Володимир ПРОКОПІВ:

«Земельний кадастр треба зробити публічним»

Нова Київрада вже активно працює. Традиційно особлива увага прикута до земельних питань. Порядок землевідведення у місті столичні депутати обіцяють вже найближчим часом кардинально спростити і зробити цю сферу максимально прозорою та публічною. Про ці та інші плани «Хрещатику» розповів голова постійної комісії Київради з питань містобудування, архітектури та землекористування Володимир Прокопів.

Марта КОХАН | «Хрещатик»

? Над якими основними питаннями наразі працює ваша комісія?

В. П.: Загалом на сьогодні є близько двох тисяч земельних справ, але вони з ряду технічних причин не готові до розгляду комісією. Наприклад, не було профільного заступника голови КМДА, який мав їх завізувати. Зараз він вже призначений, і Київзем почне передавати ці справи на розгляд комісії. Ми будемо приймати по ним рішення максимально швидко.

В першу чергу, на найближчих сесіях розглядатимуться соціальні питання — виділення землі під об'єкти соціальної сфери, а також пряма приватизація. Мається на увазі приватизація земельних ділянок, якими люди вже багато років користуються, давно збудували на них домівки, але ніяк не можуть оформити у приватну власність. Наразі ми всі такі справи вимагаємо з Київзема терміново передати нам. Хочу наголосити, що приватизація безкоштовна, і якщо хтось спробує на цьому заробляти гроші, буде суворо покараний. Наша комісія бере це питання під особистий контроль.

? На засіданні бюджетної комісії піднімалось питання недостатнього наповнення бюджету за рахунок земельних платежів. Що плануєте робити у цьому напрямку?

В. П.: Бюджетна комісія матиме, що ділити тоді, коли нормально працюватиме земельна комісія. На даний час більшість та опозиція в комісії знайшли спільну мову. Хоча я взагалі-то вважаю, що опозиції у нас не має бути, оскільки ми не політичний орган, а більше господарський. З 30-ти голосувань у нас 28 — односторонніх. І якщо ми будемо й надалі так злагоджено рухатися, комісія працюватиме дуже ефективно.

Зараз ми розробляємо новий Порядок відведення земельних ділянок, який до осені має бути прийнятий. Він значно спростить процес землевідведення і зведе до мінімуму спілкування замовника з бюрократичною машиною, а також скоротить терміни вирішення питання з року, як є зараз, до місяця-двох. Сьогодні бюрократія зашкалює в усіх видах землевідведення, тому порядок буде змінений тотально. Якщо коротко, пропонується зробити наступне. Наприклад, Київголовархітектура видавала 3 висновки, а за новими правилами буде достатньо одного. Якщо у Київземі потрібно було отримати 8 віз, то ми залишимо лише 2 (зовнішні) — для замовника. І встановимо чіткі терміни на розгляд — 5 днів в архітектурі і ще 5 у Київземі. Розробимо електронну базу, що дасть можливість відслідковувати рух справи, і надамо доступ до неї всім бажаючим. Кожен зможе побачити, де його справа перебуває в даний момент, прізвище відповідального чиновника і номер його телефону.

? Чи буде у відкритому доступі повна інформація щодо усіх ділянок?

В. П.: Наш земельний реєстр, який існує

у Києві, — один з найкращих з наявних систем, за якими працюють у світі. Але є питання до доступу. Сьогодні для отримання інформації по земельній ділянці ти маєш прийти у Київзем і попросити витяг з кадастру, кадастровий план на територію, де є дані по власникам, виду користування земельної ділянки. Думаю, що його треба зробити публічним, надати до нього доступ всім користувачам і зняти цю проблему в принципі вже найближчим часом.

Ми вже поступово, крок за кроком, змінюємо всю цю систему. Намагаємось зробити її максимально прозорою та публічною, щоб люди без сторонньої допомоги могли пройти всю процедуру від початку й до кінця. Це стосується і процедури землевідведення, і приватизації, і зміни цільового призначення, і продовження договору оренди землі, і всіх інших процедур, на які має вплив земельна комісія.

До речі, вже є публічна карта, просто вона поки виглядає так, що в ній розібратися непрофесіоналу важко. Але якщо її наповнити змістом і дати доступ до цієї інформації, яка дійсно необхідна, думаю, що люди, які беруть участь у цьому процесі, будуть приємно здивовані.

? Як щодо мораторію на продаж ділянок у центрі міста?

В. П.: Не можна всі ділянки стригти під один гребінець. Центр — він різний. Одна справа — буферна зона Софії Київської, зовсім інша — промислова зона біля залізничного вокзалу. Начебто теж центр, але чи потрібен там мораторій? Ми чітко визначимо ділянки, які не мають продаватися, зважаючи на їх історичну, культурну, археологічну цінність, будівельні роботи на яких повинні погоджуватись з ЮНЕСКО. Інші ж інвестори зможуть придбати.

? Чи поновляться земельні аукціони, на які, як кажуть у Департаменті земельних ресурсів КМДА, немає грошей?

В. П.: Хто хоче щось зробити — шукає засоби, хто не хоче — шукає причини. Ми знайдемо шляхи, знайдемо гроші і зробимо. Якщо нормально працюватиме комісія, Київрада, відповідні структурні підрозділи, я прогноую, що вже восени аукціони будуть проходити, і земля продаватиметься.

Треба розуміти, що є організація аукціонних торгів, і є прямий продаж земельних ділянок. Гроші потрібні на те й на інше. Але при цьому кошти, які місто за підсумком отримує від продажу, на кілька порядків більші, ніж ті, що необхідні для вирішення організаційних питань.

? Коли очікувати підвищення орендної плати за землю, та як бути тим, хто не зможе її платити?

В. П.: Підвищувати орендну плату ми не плануємо, це питання регулюється законом. Більше того, для тих підприємств, які не зможуть платити орендну плату після вступу в дію нової нормативної оцінки земель, ми бу-

демо шукати шляхи надання допомоги. Наведу приклад. Податок з 20-ти соток для будівництва житлового будинку сплатити не-проблематично. А для рекреаційного комплексу, де є ресторан, а навколо 5 га парку, платити важко, адже заробляє маленький заклад, розташований на 20-ти сотках, а решта 5 га — під деревами... Тому ми будемо шукати певну модель, оскільки є десятки подібних випадків, і до таких підприємств потрібно застосовувати якусь окрему систему розрахунку орендної плати.

? Є проблема стягнення земельних платежів з підприємств. Це питання розглядатиметься на спільному засіданні бюджетної комісії з вашою комісією?

В. П.: Ми сьогодні конструктивно співпрацюємо з усіма головами комісій. Якщо в когось є термінові питання, ми впродовж кількох годин збираємось і оперативну ухвалюємо рішення. Наприклад, нещодавно провели рішення по скандальній забудові, яку здійснювала компанія «Тельбін ІВА» на вулиці Серафимовича в Дніпровському районі. На це у нас пішов один день. Питання розглядалось у бюджетній комісії, а одразу після її закінчення наша комісія теж його розглянула. Наразі це питання стоїть в порядку денному Київради. Ми обговорювали ситуацію з усіма сторонами конфлікту і знайшли практично ідеальний варіант розв'язання проблеми — забудовник відмовився від цієї ділянки, ми її вилучаємо й віддаємо під створення скверу для місцевих мешканців. А забудовник отримає іншу земельну ділянку, яку ми з ним визначимо, де він не буде знову 10 років воювати з мешканцями, а одразу почне будувати, заробляти гроші. Та й місто від того виграло — зняло з себе конфлікт і отримує кошти від забудовника.

? Як вирішуватиметься проблема незаконних забудов? І що робити з недобудовами та з ділянками, на яких замість будівництва чагарники?

В. П.: Незаконні забудови теж не можна міряти однією лінійкою. З ситуаціями, коли забирають зелену зону десь всередині кварталу і починають будувати «свічку», причому невідомо, як отримали на це дозвільні документи, треба боротися, терміново зупиняти і шукати шляхи вирішення. Зовсім інша історія, коли інвестор бере земельну ділянку під будівництво 4-х будинків, буде перших 2, в які вселяються люди. А як тільки збирається зводити наступні, починаються акції протесту і вимоги розбити на цій території

парк. В таких випадках вже людям треба пояснювати, що є всі документи і необхідні погодження щодо цих 4-х будинків.

Ділянки ж, з яких Київ не заробляє, а намагаються заробити земельні аферисти, місто буде забирати назад і віддавати порядним, авторитетним забудовникам, які будуть будувати. Але при цьому хочу підкреслити, що ми, наша комісія, яка є неополітичним органом, розуміємо, яка відповідальність лежить на нас, зокрема щодо наповнення бюджету. Позиція нашої комісії полягає в тому, щоб у випадках, коли діяльність забудовника не протирічить інтересам громади, надавати йому всебічну підтримку. Всі інвестори, які отримали документи правовим шляхом, і не мають з цим проблем, можуть бути спокійні за свої інвестпроекти. Земельна комісія тут їм не ворог, а тільки помічник. Ми хочемо, щоб цей важливий посыл почули інвестори. На даний час ми не збираємось робити різких рухів, наприклад, відмінити всі рішення, ухвалені за останні роки. Масштабної реприватизації не буде. Тільки точково, тільки там, де дійсно зухвало порушили всі можливі закони, норми і правила. Якщо ж інвестор вкладає гроші, заробляє сам і дає заробити іншим — він користується нашою повагою і отримує підтримку.

? Яка наразі ситуація з Генеральним планом?

В. П.: Працює активно робоча група над ним, і ситуація дуже непростя. Одних фахівців він влаштує, і вони пропонують його не чіпати, інші ж говорять, що це катастрофа, давайте приймати новий. А нових варіантів аж три. Тому поки що ми збираємо експертне середовище, громадськість і самих замовників, і забудовників, щоб вийти на якийсь компроміс. Робоча група засідає двічі на тиждень, користується шаленою популярністю, робота кипить. Я думаю, остаточним результатом цієї дискусії буде один узгоджений варіант, який влаштує всіх, або принаймні більшість.

? Що стосується кордонів Києва та ситуації з Біличанським лісом — яка ваша позиція?

В. П.: Дуже проста позиція — нікому ні квадратного метра київської землі. В будь-яких меморандумах, угодах, домовленостях ми можемо констатувати лише те, що ми не віддамо жодного квадратного метра землі. І ніяк інакше. Я можу гарантувати, що все, що в моїх силах, я для цього зроблю, в тому числі стосовно Біличанського лісу ■

Наслідки фантазій

Офіційно проект рішення Київської міської ради «Про заходи щодо наповнення бюджету м. Києва, економного і раціонального використання бюджетних коштів та посилення фінансово-бюджетної дисципліни у 2014 році» було підготовлено з метою збалансування бюджету столиці. Обговорення ж заходів збіглося день у день із засіданням уряду, де також розглядався проект змін до держбюджету. І на рівні уряду, і на рівні столичної влади причиною для радикальних бюджетних заходів стали підсумки I півріччя. На рівні держави, як зазначив у понеділок, 21 липня, на засіданні погоджувальної ради парламенту міністр фінансів Олександр Шлапак, це уповільнення темпів зниження ВВП з прогнозних 3 % до 5 %.

На рівні Києва ситуацію доповідав на початку минулого тижня директор Департаменту фінансів КМДА Володимир Репік на засіданні постійної комісії Київради з питань бюджету та соціально-економічного розвитку. Вийшло так, що дірка перевищує 3 млрд грн, і для міського бюджету це мало не катастрофа. Тому за дорученням бюджетної комісії, фінансовий департамент підготував заходи задля балансування бюджету столиці, аби не опинитися у ситуації переддефолту. Бюджетна комісія розглянула їх у п'ятницю, 18 липня, присвятивши цьому майже дві години чотиригодинного засідання. Кожна поправка прискіпливо обговорювалася.

Сама оперативність реагування свідчить про серйозність ситуації. Під загрозою зокрема опинилися виплати зарплат працівникам бюджетної сфери. Розплачуватися за незбалансований столичний бюджет, у буквальному сенсі цього слова, доведеться нішній київській владі.

«Фітнес» для чиновників

Голова бюджетної комісії Андрій Странніков відразу наголосив, що заходи по балансуванню бюджету мають виключати не лише скорочення видатків, а й примноження доходів.

Але щодо економії, то розпочати київська влада вирішила з себе. Так, солідний пакет коректив бюджету — це скорочення видатків на функціонування органів влади у Києві. Столичні чиновники не зможуть оновити мобілки, ноутбуки та іншу техніку, у тому числі побутову. Звісно, влада має стягнути дебіторську заборгованість. Також передбачається заборонити закуповувати автотранспортні засоби, окрім спеціалізованих санітарних автомобілів екстреної медичної допомоги та спеціалізованої комунальної техніки. Ліміти використання наявного службового транспорту, пального та ГСМ скоротять. Витрати на мобільний зв'язок буде обмежено 50 % від граничних сум, затверджених відповідною урядовою постановою.

Ініціатива, важлива для киян, — збільшення власних надходжень бюджетних установ шляхом оптимізації тарифів на надання платних послуг, визначе-

Економити та примножувати

■ Постійна комісія Київради з питань бюджету розглянула способи оптимізації міської скарбниці

Друге півріччя поточного року обіцяє у фінансовому плані бути напруженішим за перше. Особливо у Києві, де основні параметри бюджету попередники взяли мало не «зі стелі». За не-реальні показники розплачується нова команда. Хоча бюджет вже коригували, нині виникла термінова потреба скоротити видатки і подумати над примноженням доходів. Дефіцит у понад 3 млрд грн стимулює. Основні заходи економії розглянула бюджетна комісія Київради. Усього понад 50 пропозицій, загальний принцип такий: інтереси киян понад усе. Тож на чому планують зекономити і звідки взяти кошти? «Хрещатик» розбирався у секвестрі.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

них законодавством. А на бюджетні установи очікує економія бюджетних коштів у розмірі не менш ніж 1 % від затверджених лімітів витрат на комунальні послуги та енергоносії. А ще — знизити температуру опалення у бюджетних установах у святкові та вихідні дні та протягом канікул.

Лише окремі статті цього переліку дадуть економію, сумарно понад 42 млн грн, як очікують автори пропозицій. Якщо ж додати оптимізацію нарахувань підвищень до посадових окладів зарплатним фондом чи власними надходженнями, обсяги економії зростають. Ще один захід

економії на собі — фінансування службових відряджень за кошти міського бюджету виключно за дорученням міського голови. Посилення фінансової дисципліни торкнеться і штатного розпису. Так, збільшувати штати понад фінансування не можна. На нові вакансії братимуть співро-

бітників тільки тоді, коли передбачене фінансування відповідної зарплати.

Але до 3-х млрд грн ще далеко.

Гроші — з «тіні»!

Від економії до прибутків шлях пролягає через «тінь». Депутати та фінансовий департамент мало не землю рили, але знайшли джерела прибутків. Детінізація фінансових потоків, хоча б деяких, збільшить доходи міського бюджету на солідні суми. Так, лише стягнення податкової заборгованості по податку на доходи фізичних осіб дасть, як очікується, 100 млн грн додатково, а детінізація доходів громадян — 200 млн грн до бюджету столиці. Перегляд орендних ставок за земельні ділянки та оформлення документів на право власності чи право користування землею — ще 399 млн грн сукупно. Скромнішу цифру — 45 млн грн — можна очікувати від легалізації зарплат у Києві. Як пояснив керівник Департаменту фінансів КМДА Володимир Репік, «є підприємства, де керівники нараховують зарплату нижче прожиткового мінімуму, і такі випадки не поодинокі, близько 15 % таких». Бюджет міста від того втрачає, як до слова, і робітники, котрі вимушені миритися із тим, що мають мізерні соціальні відрахування. Від МАФів (сплата пайової участі) також може до бюджету Києва надійти 100 млн грн додатково, від контролю за експлуатацією парковок КП «Київтранс-парксервіс» — ще 10 млн грн. Окрім того, передбачається провести інвентаризацію комунального майна, перевірку комунальних підприємств, і, якщо вони споріднені, об'єднати їх та оптимізувати витрати.

Водночас і киянам доведеться дечим поступитися. Наприклад, святами. Буде розроблено комплексну програму святкових, а також спортивних заходів під суворо визначене фінансування. Ліміти на навчання за кошти міського бюджету також буде переглянуто, з огляду на потребу столиці у кадрах. Принцип такий: студент під робоче місце. Окрім того, як зазначалось під час обговорення проекту заходів економії та примноження доходів київського бюджету, за деякими позиціями місто сплачує за навчання у не найавторитетніших вищих навчальних закладах більше, ніж у Національному університеті ім. Т. Шевченка.

Під секвестр не підпадуть

Хоча фінансова ситуація складна, депутати під час засідання бюджетної комісії Київради біли за кожний рядок, аби не погіршити життя киянам. Вдалося відстояти дитячі майданчики, витрати на облаштування яких пропонувалося оптимізувати, а також зберегти санаторій-профілакторій у Тетереві. Працівників закладів соціальної сфери захистили від скорочення. А коли йшлося про скорочення видатків на навчання за кошти міського бюджету, депутати обумовили, що норма не стосується дітей-інвалідів ■

до слова

Бюджетникам не треба хвилюватися

Комплекс заходів з оптимізації міського бюджету не передбачає коректив зарплат працівникам бюджетної сфери. Про це у коментарі «Хрещатика» заявив голова постійної комісії Київради з питань бюджету та соціально-економічного розвитку Андрій Странніков:

«Ми розглянули комплекс антикризових заходів. Вони включають як збільшення доходів, так і скорочення видатків. Інших варіантів немає. Бюджетникам не потрібно хвилюватися за свої зарплати. Як ми побачили по цьому пакету заходів, можуть постраждати надбавки, премії, але в цілому зарплати працівникам бюджетної сфери буде збережено.

Загалом у цьому пакеті є кілька основних моментів. Зараз триває дуже інтенсивна робота з Кабміном і з Верховною Радою, щоб, як мінімум, припинити вилучення 1,1 млрд грн з бюджету столиці. Важливим є залучення інвестицій. Нині місто має близько 60 проектів, інвестиційно достатньо привабливих. Є ще можливість перекредитування, але до цього не хотілося б доводити. Якщо говорити про заходи зі швидким ефектом, то це, безумовно, поновлення договорів оренди, які роками лежать і за які з людей тягнули хабарі. Це відразу дасть додаткові кошти. Плюс МАФі, які ми все одно маємо змусити платити пайову участь. Це 100 млн грн додатково.

Можливо, це не оригінальні речі, але якщо ми їх проголосуємо, це чітко покаже, що земельні відносини при цій владі вирішуються краще, швидше, прозорі. І це, вважаю, і буде ноу-хау за всі останні роки.

Утім, деякі позиції потребують доопрацювання. Наприклад, кожен структурний підрозділ потребує визначення лімітів споживання електроенергії, бо заборгованість є досить високою. Але економія 1 % від споживання електроенергії, як стверджують фінансисти, дає понад 9 млн грн економії по всіх установах.

Тому я думаю, потрошку ми будемо працювати. Найголовніше — нова влада повинна продемонструвати, що вона не краде, бореться з корупцією і є відкритою і прозорою, і це буде знижувати корупцію».

Крапля крові дорожча за золото

■ Фінансисти долучилися до порятунку дитячих життів

Киянин Вітя народився недоношеним. Лікарі визначили невтішний діагноз — анемія важкого ступеня. Сьогодні малюкові три роки, і він росте здоровим та життєрадісним. Настя з Полтави цього літа відзначає свій перший ювілей — 5 років. Три роки тому у дівчинки виявили важку недугу — лейкоз. Після тривалого лікування та курсів хімотерапії Настя нарешті одужала і свій п'ятий день народження святкуватиме в колі сім'ї та друзів. Відчуття радості здорового і щасливого дитинства дітям не вдалося б без підтримки небайдужих людей, адже вилікувати складні хвороби можливо лише за допомогою донорської крові. Тому такі історії — не випадки незвичайного зцілення, а зразок того, як спільні зусилля лікарів та небайдужих людей можуть творити справжні дива. Сьогодні рятувати дитячі життя допомагають... банкіри.

Галина ПЕТРЕНКО | спеціально для «Хрещатика»

Соціальна ініціатива

А ось ще одна історія, яка очікує на щасливу розв'язку. У Кіровоградській обласній дитячій клінічній лікарні перебуває на лікуванні 13-річна Аліна. У дівчинки — постгеморагічна анемія. Це захворювання призводить до різкого зниження рівня гемоглобіну в організмі, розвитку кисневого голодування і судинної недостатності. Без донорської крові відновити здоров'я дитини майже неможливо. Допомогти Аліні вирішили фахівці банку «Надра». Так, співробітники однієї з найбільших українських фінустанов здали для дівчинки кров, сподіваючись на те, що вже незабаром її стан поліпшиться.

Одночасно з колегами з Кіровограда донорами крові для маленьких пацієнтів медичних установ стали співробітники банку «Надра» (ліцензія НБУ № 21 від 21.11.2011 р.) у всіх регіонах країни. Як з'ясувалося, упродовж місяця у фінустанові проходила вже традиційна донорська акція «В ім'я життя», в результаті якої дитячим лікарням України — від Чернігова до Одеси, від Ужгорода до Дніпропетровська — передали десятки літрів крові задля порятунку маленьких пацієнтів.

Так, наприклад, у Хмельницькому співробітники банку перед тим, як стати донорами, побували в гематологічному відділенні обласної дитячої клінічної лікарні, де познайомилися з дітками, яким мали намір допомогти.

Донор означає «дарувати»

Українці важливу і необхідну ініціативу банкіри реалізують другий рік поспіль, приурочивши її до Всесвітнього дня донора крові.

«Дуже приємно, що такі акції стали проводитися частіше. Відроджується дух нації, все більше людей відгукуються на прохання

допомогти», — зауважує Володимир Білий, завідувач реанімаційного відділення Кіровоградської дитячої обласної лікарні.

За словами самих співробітників фінустанови, до таких соціальних проектів долучається більшість їхніх колег.

«Минулого року в рамках акції «В ім'я життя» нам вдалося передати близько 100 літрів крові дитячим лікарням у всіх регіонах України, — розповідає Наталія Дейнікова, директор Київського регіонального управління банку «Надра». — Цього разу допомогти важкохворим дітям також вирішили сотні співробітників нашого банку. Забезпечення здорового і щасливого дитинства є головною складовою стратегії соціальної відповідальності нашого банку. І якщо зібрана в ході цієї акції кров дійсно зможе врятувати хоча б одне дитяче життя, то ми все робимо правильно».

Фінансист також додала, що банк «Надра» протягом багатьох років співпрацює з дитячими медичними установами в усій країні і незабаром планує реалізувати ще декілька масштабних проектів, спрямованих на порятунок дитячих життів ■

Блокбастер про 4 мільйони

■ Столичні депутати перевіряють діяльність комунального підприємства «Київкінофільм»

Літній кіносезон щедрий на трилери. Та чи можна порівняти за напругою вигадані колізії з реальними? Постійна комісія Київради з питань бюджету та соціально-економічного розвитку мала розглянути інформацію щодо результатів діяльності КП «Київкінофільм». Буденне питання розпочалося словесним двобоєм, а вилилося у створення робочої групи. Ось таке кіно.

Ганна КАСІЧ | «Хрещатик»

А СТАРТУВАЛО все доволі мирно. Директор КП «Київкінофільм» Андрій Цветков розповів, що протягом I півріччя комунальному підприємству вдалося перерахувати в бюджет понад 6 млн грн, що відповідає плановим показникам. І це, наголосив директор, за умови, що «на сьогодні ми перебуваємо у стадії реорганізації», а з лютого по травень «у нас була критична ситуація, люди не ходили в кіно». Тим не менше, він з оптимізмом оцінював перспективи і стверджував, що до кінця року «ми подвоїмо прибуток», тобто буде не 6 млн, а 12 млн грн у фінансових «плюсах».

Загалом протягом I півріччя 560 тисяч глядачів відвідали кінотеатри «Київкінофільму». Сукупний дохід підприємства, що об'єднує 16 кінотеатрів столиці, у I півріччі склав 19,5 млн грн, що майже на 9 млн грн більше, ніж у 2013 році. Левова частка прибутку надійшла від прокату кінофільмів (близько 17,5 млн грн), решта — від іншої діяльності. Видатки «Київкінофільму» з січня по червень склали 6,6 млн грн. Основна стаття видатків — зарплата майже 300 співробітників, близько 3,5 млн грн.

Але Андрій Цветков встиг виголосити лише частину цифр про

результати діяльності підприємства. Як у справжньому трилері, на авансцену вийшла незнайомка, котрій і належало збурити тиху воду. Пані представилася директором ТОВ «Укркіноінвест» Катериною Богорською, і надалі вони з паном Цветковим вели дуже емоційний діалог, що захопив навіть членів комісії. Пані Богорська заявила, що КП «Київкінофільм» не є таким уже й успішним підприємством, оскільки «заборгувало моїй компанії 4 млн 367 тис. грн за період діяльності пана Цветкова. Ці борги були утворені свідомо», при цьому «я офіційно інформую комісію, що буду регресно позиватися до КМДА, як власника КП «Київкінофільм». За її словами, ТОВ постачало обладнання для кінотеатрів, комунальне підприємство їх залучало на умовах лізингу, але не оплачувало. Були виграні суди майже на 2,5 млн грн. «Через невиконання зобов'язань були арештовані рахунки підприємства», — розповіла пані Богорська. І, виявляється,

доки всі борги не буде сплачено, «Київкінофільм» не зможе завершити реорганізацію кінотеатрів у єдине комунальне підприємство.

Але, за словами Андрія Цветкова, «Київкінофільм» не має боргів перед ТОВ «Укркіноінвест», оскільки обладнання брали окремі кінотеатри, а не саме комунальне підприємство, тож формально воно нічого ТОВ не винне. Більше того, із озвученої суми боргу близько 3 млн грн є штрафами та пенями. «У нас жодних юридичних відносин немає», — зазначив він. «Підприємства, котрі брали обладнання у лізинг, ще не ліквідовані», — відповіла пані Богорська. КП «Київкінофільм» є правонаступником окремих підприємств.

У ході дискусії з'ясувалося, що формально борги правонаступнику не передано. Пан Цветков не забарився з новим звинуваченням у відповідь, натякнувши, що обладнання постачалося за завищеними цінами. «Я думав, у нас найбільші дискусії будуть по «Київ-

транспарксервісу», а тут, виявляється, «Київкінофільм» — вельми цікаве підприємство», — не втримався від репліки голова бюджетної комісії Андрій Странніков. І історія з інформацією про діяльність «Київкінофільму», що мала бути лише епізодом, вилилася у повноформатний блокбастер: комісія з питань бюджету та соціально-економічного розвитку створила робочу групу по вивченню діяльності цього комунального підприємства та доцільності його існування саме у такому вигляді. До складу робочої групи буде залучено і депутатів з постійної комісії Київради з питань культури, а також експертів. Отже, варто чекати на новий епізод вже серіалу про боржників і кредиторів, а також про кінотеатри, з яких зникає невідомо куди обладнання, що закуплене за завищеними цінами, а прибутки заводяться у «тінь». Гадаю, якби хтось зафіксував дискусію, на отаке кіно київські глядачі пішли б до кінотеатрів залюбки і з великою цікавістю ■

СУСПІЛЬСТВО

Найкращі райони

У багатьох мешканців Києва час від часу виникають думки про зміну району проживання. Причини для переселення у кожній родині свої, інколи діаметрально протилежні. Наприклад, когось не задовольняє віддаленість від метро, а хтось навпаки — мріє переїхати подалі від «інфраструктурного раю», поближче до природи.

Соціологи нещодавно провели дослідження громадської думки киян щодо оцінки ними міського середовища столиці. В результаті чого з'ясувалося, що містяни вважають найбільш привабливими районами Оболонь (16%), Нивки (9%), Теремки (8%), Солом'янку (7%) і Печерськ (6%). Основними критеріями вибору кращого місця для життя є наявність зелених зон, транспортна розгалуженість і пішохідна доступність метро. Також важливі соціальна інфраструктура і відносна близькість до центру міста. Оболонь кияни обрали за трьома основними критеріями — це велика кількість на території зелених зон, водоймищ та наявність метрополітену. «Що стосується Солом'янки — це зелені зони, транспортна інфраструктура і віддаленість (і в той же час, близькість) до центру міста. Печерськ обирають через те, що це центр міста, престижний район, поряд метро», — зазначає віце-президент Української PR-Ліги Олена Дерев'яно. За її словами, всі райони, які кияни вважають кращими для життя, знаходяться на правобережжі Києва. «Правий берег просто зручніший для киян з точки зору їзди на роботу», — підкреслила пані Дерев'яно. До того ж правий берег рясніє лісопарковими зонами. А також найближчим часом Київрада має надати ще кільком земельним ділянкам міста статус скверу — йдеться про Шевченківський, Святошинський та Солом'янський райони столиці. Відповідний проект рішення був ухвалений нещодавно на засіданні постійної комісії Київради з питань екологічної політики.

Екологія в місті

Що стосується екологічного стану, то, згідно з дослідженням, 52% киян зауважили — поточна ситуація в столиці незадовільна, а ще 18% назвали її дуже поганою, катастрофічною. Як зазначає соціолог, директор компанії Research&Branding Group Євген Копатько, 39% містян вважають, що триває забруднення атмосфери і зростає загазованість. «Також киян турбує забрудненість води — 37%, а третина респондентів стурбована скорочення лісів і парків», — підкреслив пан Копатько. Також варто виокремити той факт, що містяни вважають характерним для столиці підвищений рівень шуму — 18%, забруднення водоймищ — 29%, погіршення здоров'я людей — 16%, антисанітарний стан території — 30%. І тільки 16% респондентів оцінюють екологічну ситуацію в місті як «в цілому сприятливу».

У містян запитували, чи відбулися зміни в екологічній ситуації столиці за останніх п'ять років. Більшість опитаних (64%) вважають, що вона погіршилася, й лише 7% відзначають поліпшення у

Фото Бориса КОРПУСЕНКА

Життя у столиці

■ Які райони міста кияни вважають найпривабливішими

Нині дедалі більше містян прагнуть покращити свої житлові умови. Переважна кількість мешканців столиці замислюється над екологічним станом району, аналізуючи, чи сприятливий він для проживання, оцінюючи транспортні можливості, наявність зелених зон та розвинутої торговельної інфраструктури тощо. «Хрещатик» вирішив дізнатися, які райони столиці найпривабливіші для життя та що думають кияни про екологічний стан міста.

Олена ЛАРИНА | «Хрещатик»

цій галузі. Також 18% містян упевнені — ситуація жодним чином не змінилася.

Зазначимо, що Головне управління Держсанепідслужби у м. Києві також б'є на сполох стосовно екологічної ситуації у центральних районах столиці, бо, наприклад, 14—15 липня рівень забруднення формальдегідом досяг 5—7-ми середньодобових рівнів граничнодопустимої концентрації (ГДК) в районах розташування стаціонарних постів спостереження гідрометеорологічної служби у м. Києві: Бессарабської, Московської площ, Оболонського проспекту, бульвару Лесі Українки, вулиць Довженка, Каунаської, Попудренка та Склярєнка. В районах Бессарабської площі та вулиці Довженка рівень забруднення діоксидом азоту досяг 5 середньодобових рівнів ГДК.

Фахівці підкреслюють, що зазначені рівні забруднення приземного шару атмосфери шкідливими речовинами 2-го класу небезпеки (формальдегідом і діоксидом азоту) створюють певну загрозу для здоров'я і самопочуття людей, які перебувають у зазначених районах, можуть вплинути на загострення хронічних хвороб верхніх дихальних шляхів, легень, серцево-судинної системи, алергічних проявів, у тому числі бронхіальної астми. Тому пропонується обмежити, за можливості, перебування на відкритому повітрі в зазначених районах столиці.

Житлові обставини

Більшість з опитаних киян на сьогодні оцінюють свої житлові умови як оптимальні та такі, що не потребують поліпшення в осяжному майбутньому — 41%. Третина мешканців Києва (33%) вважають свої житлові умови добрими, але не проти поліпшити їх у найближчих 5 років. Кожен п'ятий киянин (20%) оцінює свої житлові умови як толерантні, але які потребують покращення найближчим часом, а 4% жителів Києва вважає, що їм терміново необхідно вирішувати «житлову проблему». Зазначимо, що серед опитаних 69% живуть у приват-

зованій оселі, яка знаходиться в багатоквартирному будинку. Частина тих, хто мешкає в придбаній у власність квартирі в багатоквартирному будинку складає 21%. Також 4% проживають в орендованому помешканні.

Протягом найближчих 2—3 років поліпшити умови проживання хотіли б у цілому 40% киян. Серед найбільш прийнятних способів зміни житлових умов вони розглядають придбання квартири (34%), будівництво або купівлю замського житла (26%) та обмін/купівлю більшої за метражем квартири (22%).

За словами Олени Дерев'яно, така статистика свідчить про

те, що багато киян хочуть жити в більш чистому екологічному середовищі. «А діставатися на роботу зараз звідусіль проблематично — навіть, якщо живеш у середмісті», — зазначила вона.

А на питання щодо їхньої можливості сплачувати рахунки після підвищення тарифів на воду, електроенергію та комунальні послуги більш ніж 50%, кількість респондентів, що сказали «в цілому — ні» склала 43%, а тих, хто сказав «в цілому — так» — 39%. Показник тих, хто не зміг відповісти, — 18%. «Але загалом результати очікувані та показові. Ці показники варто сприймати як прогноз, а далі час покаже, чи вчинили вони так, як прогнозували», — зауважила пані Дерев'яно.

Стосунки із сусідами

Також соціологи дослідили питання, як часто кияни сьогодні спілкуються зі своїми сусідами (мається на увазі не просте привітання при зустрічі). Як зазначив Євген Копатько, багато жителів столиці — 41% — знайомі й спілкуються по 20 років після, а 37% вважають, що сусіди стали менше спілкуватися одне з одним. Тоді як протилежної точки зору дотримуються 12% опитаних. Більше половини киян (53%) знайомі з усіма своїми сусідами (11%) або з більшістю з них (42%). Буквально кількох сусідів знають 40% опитаних, і тільки 4% не знають нікого та не з ким із сусідів не знайомі.

З'ясувалось, що 17% містян спілкуються із сусідами щоденно або раз на тиждень. Кількість тих, хто спілкується 2—3 рази на тиждень, становить 26%, один—два рази на місяць — 18% жителів столиці. А ті, хто спілкується з сусідами рідше 1 разу на місяць — 14%.

Також 45% киян зазначили, що за останній рік запрошували сусідів самі та були запрошені в гості аби «посидіти просто так, без приводу», тоді як 47% опитаних зізнались, що такого досвіду спілкування з сусідами за останній рік не мали.

Потрібно відзначити й те, що, згідно з дослідженням, все ж таки переважна більшість мешканців столиці (76%) вважають, що люди, які проживають по сусідству, мають спілкуватися та підтримувати добрі стосунки, тоді як протилежної точки зору дотримуються 16% ■

до слова

Антисанітарний Майдан

На сьогодні у центральній частині Києва відзначається погіршення санітарного стану у місцях зосередження мітингувальників і є необхідність його поліпшення, йдеться в повідомленні Державної санітарно-епідеміологічної служби столиці.

Як наголошують фахівці, «викликають занепокоєння умови проживання та харчування жителів наметового містечка: брудна білизна і одяг, що вимагають знезараження (утилізації), відсутність можливості для прання і дотримання правил особистої гігієни, неналежні умови приготування їжі та харчування громадян, не вистачає дезінфікуючих засобів». Крім того, у санітадепслужбі відзначили необ-

хідність «замінити намети». Лікарі пропонують «взяти під контроль забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя в центральній частині міста, посилити контроль за дотриманням санітарних норм і правил на об'єктах життєзабезпечення (системи водопостачання, каналізації тощо); провести лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища в центральній частині міста, в тому числі в наметах». «За відсутності термінових заходів, спрямованих на запобігання виникненню інфекційних захворювань і харчових отруєнь, існує загроза для ускладнення санітарно-епідемічної ситуації», — йдеться у повідомленні.

Під вітрилами — до самоствердження й збереження пам'яті

■ На Дніпрі відбулася молодіжна регата «Ми — нащадки переможців»

Молодій людині самостійно важко зробити багато, але всі гуртом — здатні й гори перевернути, й донести свій молодечий запал до кожного міста і маленького села.

Це — стиль життя. У цьому можна пересвідчитися на прикладі щорічної молодіжної парусної регати, організованої Центром сприяння розвитку молоді Київщини.

Наталія ПЛОХОТНЮК | спеціально для «Хрещатика»

Упродовж тижня юні мореплавці подорожували Дніпром, відвідуючи цікаві історичні пам'ятки, розташовані на його берегах

СТАРТУВАЛА парусна регата з цілком земного містечка Ржищів, що за 76 кілометрів від Києва, де учасники водного походу відвідали Історико-краєзнавчий музей одного з найстаріших міст України. Перша історична згадка про древнє городище — фортецю Іван — належить до 1151 року і записана в Іпатіївському літописі. Там відображена боротьба Мономаховичів і Ольговичів за київський престол.

Біля піщаного пляжу піднімають паруси три яхти — «Спрут», «Богун», «Арго» та катер «Тверезий» Переяслав-Хмельницького яхт-клубу. Півсотні присутніх тут юнаків і дівчат — члени військово-патріотичних клубів з Обухова, Яготина, Борисполя, Тетієва, а також ліцеїсти Київського військового ліцею ім. Богуня та юні журналісти інформаційно-творчого агентства «ЮНПРЕС».

Шлях був захоплюючим: вражаючі краєвиди дніпровських берегів, кручі, гори, замки, скити сучасних відлюдників. Учасникам повезло з командором. Президент Переяслав-Хмельницького яхт-клубу Григорій Горбаченко, капітан яхти «Богун», у минулому — радіоінженер, а нині — керівник Школи юних моряків і радіогуртка — закоханий у яхти, в річку, в море. Щоправда, він дуже пе-

реймається, що сучасні підлітки не надто охоче займаються технічними видами творчості. Із задоволенням і гордістю пан Горбаченко розповідає про яхт-клуб, який налічує 25 яхтсменів і 17 яхт, про змагання, в яких вони беруть участь, про те, що члени клубу мріють про вихід у відкрите море. Раніше вони раз на три роки обов'язково виходили в Чорне море, роблячи зупинку в Очакові на підшефному кораблі з назвою «Переяслав». Дорога туди й назад триває близько місяця. Всі витрати яхтсмени беруть на себе, окрім плати за прохід через шлюзи. Цю суму допомагала «нашкребти» місцева влада. Але торік переяславським мореходам так і не вдалося здійснити мрію — не знайшлося коштів.

Підходимо до острова Відьом, де, за старими повір'ями, збираються відьми та живляться енергією природи. Тут стоїть відбудована давня козацька церква. Це чи не остання козацька святиня, яка збереглася дотепер. Ще кілька років тому до неї можна було дістатися лише на катері, по воді. А тепер там прокладено місток до якогось невеличкого поселення. Раніше ця церква стояла не на острові — вона була храмом українського села Гусинці. Але за радянських часів, коли будували

Канівське водосховище, село затопили, виселивши звідти мешканців. А церква, дзвіниця та стара школа збереглися. Стверджують, що святиня встояла перед водою лише завдяки тому, що останній сільський голова Гусинців перед самим затопленням дав розпорядження відремонтувати її, щоб не було соромно перед нащадками, якщо вона буде зруйнована. Поборники збереження давніх пам'яток приходять і залишають свої пожертви на відновлення храму останньому з мешканців Гусинців, який працює егерем у тутешньому лісі. А той розповідає, що на Покрови мури церкви стогнуть — то ченці, які зводили храм, просять, щоб його відбудували. Є чутки, ніби ікони в цій церкві були написані Тарасом Шевченком. До речі, навколо історії храму точаться дискусії між вченими та краєзнавцями. Одні стверджують, що він був збудований ще за козацької доби і згодом прикрашений фресками самого Реріха, інші це заперечують та датують час закладення фундаменту XIX століттям. Наукові дискусії та місце розташування надають цьому туристичному об'єкту додаткової пікантності, а проєкт, який упродовж кількох років за підтримки місцевої влади та Української православної церкви пере-

творить руїни на діючий чоловічий монастир, створить унікальний осередок релігійного туризму. Учасникам регати вдалося поспілкуватися зі священнослужителем острівної церкви, який щодня приїздить до майже відбудованого храму. Вірніше, припливає на човні, босоніж і з закатаними брючинами, а там уже вдягає ризу.

Перша стоянка — біля безлюдного острова Великий. Хоча, як виявилось, острів не такий уже й безлюдний. Тут стоїть курінь із усім необхідним для острівного життя. І є господар, який взяв цей маленький острівець під свою опіку, рятуючи його від вандалів. Розбиваємо намети, готуємо їжу. Пісні під гітару, вірші біля багаття... Зав'язуються нові знайомства, то тут, то там лунають веселі жарти й сміх. А о четвертій ранку 22 червня сонну тишу острова розриває сирена — голос Юрія Левітана передає відоме всім моторошне повідомлення Радянського інформбюро про напад на СРСР фашистської Німеччини. На березі палають цифри: «1941». Напівсонні, збентежені учасники походу шикуються на галявині. Звучить довший валс. Струнка дівчина у військовій формі танцює з юнаком, розповідають про студентську любов, про Київ, про початок війни. На душі — щемно й тривожно. А вже в Україні знову свистять кулі, рвуться снаряди й гинуть люди. Історія повторюється. А ми згадуємо страшні дні 1941-го року й молимося, аби війна на сході країни не перетворилася на Велику Вітчизняну, згадуємо про героїзм, мужність, про загиблих і думаємо про живих. В руках учасників регати — запалені свічки. На воду лягає вінок — теж зі свічками. Хлопці й дівчата до наметів повертаються мовчки, зовсім по-новому осмислюючи страшне слово «війна».

Далі по курсу — село Балико-Щучинка, Букринський плацдарм. І це ще одна кривава сторінка історії нашої землі.

У 1943-му 24 вересня війська Воронезького фронту підійшли до Дніпра біля сіл Зарубинці та Григорівка і вночі форсували річку. Переправлялися не тільки на рибальських човнах, а й за допомогою різних підручних засобів. Сподівалися висадитися на правому березі і вигнати звідти фашистів. Але гітлерівці помітили рух на воді і почали обстрілювати наших. Однак радянські солдати продовжували просуватися вперед. Перші, хто зумів дістатися берега, закріпилися на крутоярах і відвертали вогонь на себе. За кілька днів зуміли під кулеметними чергами гітлерівців звести понтонні мости. Тут висадився десант 3-ї повітряно-десантної бригади, який був у повному складі розстріляний німцями.

Тоді, залишивши декотрі частини та з'єднання на Букринському плацдармі для імітації начебто основних сил, головні війська СРСР вночі третього листопада передислокувалися в район Лютежа. Німці ж продовжували підтягувати своїх солдатів до Букрина. Так 6 листопада радянські танки змогли в'їхати в Київ. Столицю було звільнено.

Але ніхто не забув, що триумфальну перемогу наших військ забезпечили ті, хто на смерть стояв на Букринському плацдармі. Там їх полягло понад 240 тисяч. Наприклад, лише в одній братській могилі в селі Ходорів поховано понад дві

тисячі воїнів, серед яких п'ятнадцять Героїв Радянського Союзу. На цьому плацдармі, неподалік села Балико-Щучинка, височить меморіальний комплекс, споруджений у 1985-му. У братській могилі меморіалу в Балико-Щучинці поховано 3170 радянських бійців, імена лише 1749 з них — відомі. Першу стелу пам'яті було встановлено 22 червня 1969 року завдяки курсантам Київського вищого військового авіаційного училища, а в 1985 році тут постав меморіал пам'яті — дітище знаменитого скульптора Валентина Зноби й полковника Віктора Білодіда, одного з офіцерів військового училища.

І знову в дорогу! Невеликий шторм добряче помотав судна, додавши трохи переляку, екстриму й драйву. Мали йти до Трахтемирівського заповідника, але через неспокійну воду довелося трохи змінити маршрут. Стали біля підніжжя гори Батура неподалік від Переяслава-Хмельницького. Вона отримала свою назву на честь похованого тут козака Батури. На вершині збереглася його могила з великим кам'яним хрестом. На Батуриній горі знаходилося літописне місто-фортеця Заруб, древнє городище, обмежене насипними оборонними валами XI-XV ст. Кажуть, городище — сакральний центр України, з практичної точки зору це означає, що на його околицях можна чудово оздоровитися і набратися сил.

А на одній із круч, на місці братської могили, стоїть перший пам'ятник захисникам Букринського плацдарму, який нині опинився не просто в занедбаному, а навіть у захаращеному стані на задвірках дачі экс-глави «Нафтогазу України» й экс-керівника Держуправління справами. Спритний можновладець приватизував Дніпрові кручі, а на братську могилу йому було начхати.

Тому учасники парусної регати відрядили експедицію для впорядкування солдатської могили. Лишається тепер підтримувати її в такому ж стані хоча б силами ентузіастів.

Остання пристань нашої подорожі — стародавнє місто Переяслав-Хмельницький, що незабаром святкуватиме 1110-річчя від дня свого заснування. Тут розташовано 27 музеїв, серед яких — музей-діорама «Битва за Дніпро в районі Переяслава-Хмельницького восени 1943 року», музеї Кобзарського мистецтва, Археологічний, Історії філософії й музеї Григорія Сковороди, який розміщено у колишньому колеґіумі, де в 1753 році Григорій Савич читав лекції з поезії. А ще — унікальний музей під відкритим небом, на території якого міститься сила-силенна цікавих музеїв: Музей космонавтики з маятником Фуко й Музей лікарських рослин, а ще — транспорту й пошти, Шолом-Алейхема й хліба, історії християнської церкви й Поліського району, який постраждав від аварії на Чорнобильській АЕС.

А потім до самісного ранку на території яхт-клубу молодь співала, лічила зорі, всі обмінювалися адресами, вітали своїх капітанів.

Поверталися до Києва після тижневої подорожі страшенно втомлені, брудночі, але задоволенню не було меж. Юні яхтсмени відчували себе мало не першовідкривачами Америки чи підкорювачами Північного Льодовитого океану ■

МЕГАПОЛІС

Таємний агент
«Гном»

Майбутній винахідник радіоелектроніки народився у 1937 році у Києві в сім'ї художника і кравчині. У 1940 році батько помер. А коли почалася війна, пропала безвісти й мама разом зі старшим братом. Над чотирирічним Миколою взяла опіку тітка.

Після 7-го класу хлопець вступив до електромеханічного технікуму, в якому готували майбутніх фахівців-радіоелектронщиків для оборонної промисловості.

У засекреченому дослідному конструкторському бюро «поштовий ящик-24», де після навчання працював Микола Тумаркін, відкрився відділ магнітного запису.

«У той час були тільки ширвжиткові магнітофони «Дніпро-1», «Дніпро-2», «Дніпро-3», — розповідає Микола Валер'янович. Якість звуку у них була так собі. Їх робив Музкомбінат. На замовлення КДБ нам дали завдання сконструювати кілька апаратів — великі магнітофони з хорошим рівнем запису і чорні ящики для літаків. А потім нам доручили особливе завдання — створити апарат для нарад глав урядів».

Це було в 1960 році. Хрущов збирався на міжнародну конференцію глав держав — СРСР, Великобританії, США і Франції, яка мала відбутися у травні в Єлисейському палаці в Парижі.

«Апарат, який нам доручили зробити, призначався для запису конфіденційних розмов. Він мав бути компактним, безшумним і його не повинна була вловлювати радіоапаратура. Спочатку цим займався завод «Комуніст». Фахівці цього підприємства за півроку зробили «напівфабрикати» — деталі, але зібрати їх не змогли. І тоді цю роботу віддали нам», — згадує Микола Тумаркін.

На його підприємстві створили п'ять невеликих конструкторських груп, перед якими поставили прості і зрозумілі кожному умови: зробіть один апарат — отримаєте одну зарплату, два — дві, три — три...

«На вухах стояли всі. Потрібно було складну радіотехніку «загнати» всередину невеличкою розміру механіки. І тоді я спростив схему, зняв два трансформатори, вона помістилася в апараті і працювала. У результаті ми з напарником зробили три таких апарати», — каже з гордістю конструктор.

Крім того, що новий прилад працював, як магнітофон, він ще міг записувати телефонні переговори — спеціальні катушечки двічі обмотувалися телефонним дротом і передавали за допомогою радіозв'язку розмову на апарат.

На жаль, «обкатати» новинку на міжнародній конференції так і не вийшло. Як відомо з історії, незадовго до неї на Уралі збили американський літак-розвідник У-2, пілотований Пауерсом. Перед конференцією Микита Хрущов зажадав від президента США Ейзенхауера вибачення за інцидент. Той відмовився. Хрущов, у свою чергу, відмовився брати участь у переговорах на вищому рівні. Так закінчилися надії на припинення холодної війни, і почався новий виток напруженості.

І хоча на конференції 1960-го

І сьогодні енергійний не по літах Микола Валер'янович Тумаркін не сидить без діла: руки у нього золоті, а розум світлий

Він записав космос

Голос першого космонавта у польоті записував магнітофон, створений у Києві

На затишній столичній вулиці Нагірній біля автівки пореється худорлявий енергійний дідусь. Гостям старенький радий, адже уже багато років живе один. Саме ця людина створила перші магнітофони, якими були оснащені радянські ракети, і саме він сповістив світ про знамените гагаринське «Поїхали!».

Інна ГОНЧАРУК | спеціально для «Хрещатика»

«Гном» (так назвали апарат Миколи Тумаркіна. — Авт.) не знадобився, він не залишився без діла — на його основі була сконструйована «Зірка» — перший радянський магнітофон, який побував у космосі.

Підкорення космосу

Над новим приладом вдень і вночі працював потужний колектив. Ентузіазм аж зашкалював. Як результат, за кілька тижнів з'явився перший у країні магнітофон, який записав космос.

«Було зрозуміло — літати магнітофону доведеться у складних умовах, — пояснює Микола Тумаркін. — Схему апарата повністю виготовили на напівпровідниках. Тоді ще не було друкованих плат. Ми відразу вирішили, що п'яти схем на проволочці для космосу дуже ризиковано. Перший космонавт мав літати 90 хвилин. А дроту вистачало лише на годину безперервного запису, тому довелося придумувати, щоб магнітофон працював тільки десять секунд після закінчення кожної фрази, а потім вимикався. Для цього вперше застосували автопуск. Японці подібний винахід запатентували лише через рік. Ще у магнітофоні було застосоване автоматичне регулювання посилення, щоб вирівнювати рівні голосу і позбавляти від шумів. До речі, спочатку ми думали,

що у кабіні космонавта буде тиша. Та, як виявилось, космічні кораблі дуже шумні: працюють вентилятори, скрипить апаратура, шумить повітря. Усе це негативно позначається на роботі мікрофонів. Нас не допускали на корабель, тому ми не врахували суттєві деталі, наприклад, не передбачили, як управляти роботою магнітофона в невагомості».

12 квітня 1961-го політ відбувся. Про визначну подію Микола Тумаркін дізнався о 10-й ранку на роботі у Києві. «Передавали, що зараз запущена людина, а насправ-

ді він уже повернувся. Можливо, якби Гагарін загинув, про політ промовчали б», — каже винахідник.

Першим розшифрувати і аналізувати записи доручили йому — творцеві «Зірки». Він і тепер, більш ніж через півстоліття, пам'ятає все дослівно. «Коли Гагарін зайшов у корабель, з ним на зв'язку були Сергій Корольов і Микола Каманін. Гагарін і Корольов перемовлялися спокійно. Гагарін був навіть, як сказав, флегматичний. Корольов сказав: «Якщо тобі буде важко розмовляти під час

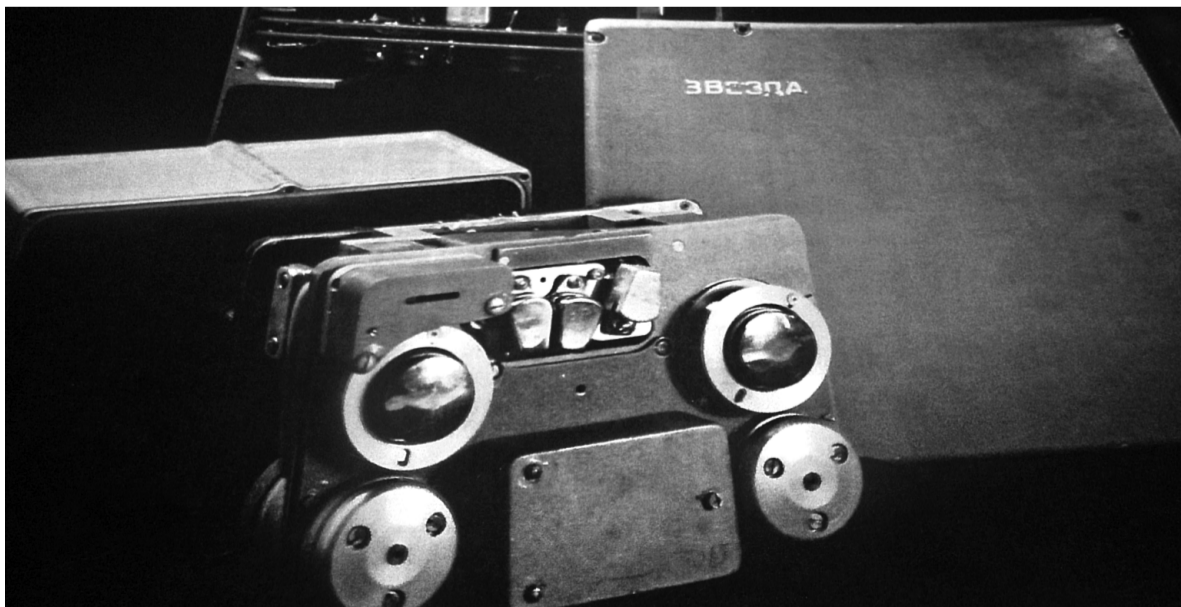
польоту, то просто мовчи, а ми тобі будемо наговорювати. Через хвилину — старт». Гагарін попросив, щоб його попередили за секунду. Почався відлік. Після того, як був оголошений старт, заревли двигуни, ракета стала плавно відходити і Гагарін вигукнув своє знамените: «Поїхали!». Заспівав: «Летите, голуби, летите!». Потім йому сказали: «Відійшла перша сходишка. Відійшла друга... Коли знявся ковпак і Гагарін побачив Землю в блакитному ореолі, у нього був захоплений голос. А потім до середини польоту закінчився запис. Він перемотав магнітофон трохи назад і став писати знову. Всі шматочки, які зараз лунають, — з нашого апарату. Стенограму запису опублікували не повністю».

Потім були інші розробки — не менш цікаві та важливі. Микола Тумаркін був уже головним конструктором, коли настали тяжкі 90-ті. Тоді й розвалили інститут. Доктори наук і кандидати розійшлися хто куди: макулатуру й пляшки збирати, на будівництві спини гнути. «Мені тоді лишалося півтора роки до пенсії. Нас вигнали на вулицю і дали 49 гривень пенсії. Я не опустив руки, зібрав команду колег, обладнав частину свого будинку під майстерню, де робили на замовлення різну апаратуру. Розробили двигун, кращий за «бошівський». На жаль, не пощастило із спонсором, який шкодував вкладати у розробки гроші, а відразу хотів мати вигоду. Тому група й розпалася», — зітхає Микола Валер'янович.

Утім, енергійний дідусь не сидить без діла: руки у нього золоті, а розум світлий!

12 квітня двері його будинку не зачиняються. Друзі і колеги збираються за одним столом і згадують минуле, свої унікальні винаходи і мріють, аби у Києві з'явився політехнічний музей. «Ми готові надати експонати для музею. Такої техніки вже ніхто не побачить».

Апарат, що літав з Гагаріном, попри всі спроби Миколи Тумаркіна, так і не знайшовся. «Якщо його продали, то повинен бути хоч десь слід. Шкода, тому що цей магнітофон ніхто не зможе включити: пульти втрачені, він простояв десятки років без діла. Його треба правильно розкрити, переглянути, залити маслом, зробити профілактику. Це можемо зробити тільки ми. Інакше він загине», — зітхає Микола Валер'янович ■

На основі апарата Миколи Тумаркіна була сконструйована «Зірка» — перший радянський магнітофон, який побував у космосі

АФІША

кінопрем'єри

"Геркулес"

Країна: США Студія: Paramount Pictures Corporation Режисер: Бретт Ретнер Уроляж: Дуейн Джонсон, Джон Херт, Аксель Хенні Тривалість: 98 хв.

Здійснивши 12 подвигів і втративши свою сім'ю, прославлений герой зі своїми воїнами знаходить розраду в битвах як найманець. Коли правитель Фракії та його дочка просять Геркулеса допомогти перемогти дикого і страхітливого воєначальника, йому знову потрібно стати героєм.

В кінотеатрах "Жовтень", "Сінема-Сіті Київ", мережах кінотеатрів "Баттерфляй" і "Одеса кіно"

"А ось і вона"

Країна: США Студія: Castle Rock Entertainment Режисер: Роб Райнер Уроляж: Майкл Дулас, Дайан Кітон, Френкі Валлі Тривалість: 94 хв.

Життя закоренілого егоїста відразу змінюється, коли син залишає під його опікою онучку, про існування якої він навіть не підозрював. Маленька Сара перетворює нестерпного буркотуна на теплу і душевну людину та примирює його з сусідами.

В кінотеатрах «Україна», "Жовтень", "Сінема-Сіті Київ", мережі кінотеатрів "Баттерфляй"

"Секс-відео"

Країна: США Студія: Sony Pictures Entertainment Режисер: Джейк Кездан В ролях: Камерон Діаз, Джейсон Сегел, Елі Кемлер Тривалість: 90 хв.

Десять років спільного життя і двоє дітей охолодили стосунки подружжя Джея та Енні. Щоб повернути пристрасть, вони вирішують зняти на відео інтимне побачення, що перетворюється на секс-марафон. Відео випадково потрапляє до мережі, і подружжя будь-якою ціною має повернути свою репутацію, спокій і дати шлюбу ще один шанс.

В кінотеатрах «Україна», "Київ", "Сінема-Сіті Київ", мережах кінотеатрів "Баттерфляй" і "Одеса кіно"

театральна афіша на 24 – 30 липня

Ведуча рубрики Марія БЕЛЯЄВА
kreschatic_culture@ukr.net

ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ
УКРАЇНИ
Адреса: вул. Володимирська, 50
Тел.: (044)455-90-87,
www.opera.com.ua

24 липня (чт.) – 19.00 "Севільський цирюльник", опера на 3 дії, Дж. Россіні

25 липня (пт.) – 19.00 "Лебедине озеро", балет на 3 дії, П. Чайковський
26 липня (сб.) – 19.00 Гала-концерт, завершення 146-го театального сезону

27 липня (нд.) – 19.00 Гала-концерт, завершення 146-го театального сезону

ТЕАТР ІМПРОВІЗАЦІЇ «ЧОРНИЙ КВАДРАТ»
Тел.: (044) 353-08-43,
www.artkvadrat.com

25 липня (пт.) – 19.00, «Коли захочеш теплоти», драма, «Часопис», вул. Л. Толстого, 3.

МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТЕАТР
«КИЇВ»
Русанівська набережна, 12
Тел.: (044) 229-10-92,
www.teatr-kiev.kiev.ua

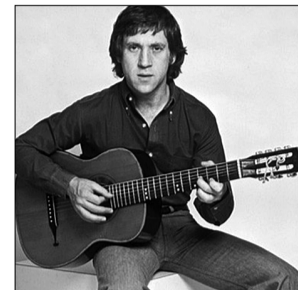
24 липня (чт.) – 19.00, вистава "Арахна" за мотивами п'єси-концерту "Оркестр" Жана Ануїя, музика Астора П'яццоллі. Вартість квитків: 70-190 грн.

Сюжет такий – у ресторані в провінційному містечку на півдні Франції був звичайний робочий вечір для музикантів оркестру. Але що могло з ними статися, коли всі вони почали "оголювати" свої душі, не боючися публіки? Історія кожного із них настільки впізнавана, що складається враження – всі взяті з нашого життя.

ПАЛАЦ «УКРАЇНА»
Адреса: вул. Велика Васильківська, 103, Мала зала
Тел.: (044) 247-24-76, 247-23-03, www.palace-ukraine.com

25 липня (пт.) – 19.00, спектакль-концерт пам'яті Володимира Висоцького «Вертикаль» Київського театру поезії та пісні. Вартість квитків: 120-200 грн.
Історія становлення, життєва «вертикаль» великого поета-барда в піснях та віршах: як зростав і роз-

вивався Володимир Семенович і як змінювалися тексти й музика його творів. Від «блатних», «дворових» пісень 1961–1967 років до військових пісень, починаючи з 1963-го (I відділення). Від жартівливих і баладних пісень до ліричних і філософських (II відділення). На сцені виступатимуть актори: Ігор Славінський, Серафіма Горелова, Борис Георгієвський, Сергій Джигурда та музиканти: Борис Бельський (гітара), Тимур Бобровський (контрабас), Костянтин Стрельченко (баян).

концерти

"French Vibes" із програмою "Французький шансон"

26 липня о 20.00, "Caribbean Club", вул. С. Петлюри, 4, тел.: (067) 224-41-11. Вартість квитків: 60-120 грн.

Сучасні неокласики "French Vibes" увібрали в себе все найкраще, що було створено в жанрі французького шансону за багато десятиліть: від хітів всесвітньо відомих виконавців (Сержа Гейнсбурга, Жака Бреля, Жильбера Беко) і класики французької естради – до Карлі Бруні-Саркозі і Стейсі Кент. На концерті колектив виконає оновлену програму, до якої увійдуть твори Бориса Віана, Сержа Реджані, Джоан Баез і «Zaz», а також авторські композиції. Кожну музичну виставу "French Vibes" супроводжують історіями з життя авторів і виконавців французького шансону, під впливом яких були створені пісні, а також відеорядом і фотографіями. Це допомагає зануритися в атмосферу французької музики, зрозуміти контекст, в якому вона писалася й розвивалася.

«Чорно-білий джаз» пам'яті Луї Армстронга

29 липня в 19.00, Мала зала Палацу «Україна», вул. Велика Васильківська, 103. Вартість квитків: 120-200 грн.

Концерт присвячений яскравій і неймовірно талановитій особистості – "великому "Сачмо", як називали Луї Армстронга друзі, вже коли він став

знаменитим. Маєстро народився 4 серпня 1901 року у Новому Орлеані (Луїзіана, США) в одному з найбільш гамірних, бідних і бандитських районів у неблагополучній афроамериканській сім'ї. Підлітком Луї потрапив до виправного закладу, де навчився грати на тамбурині, альтгорні, а згодом освоїв корнет, який став його першим особистим музичним інструментом. Так бешкетник перетворився на великого музиканта – Луї Армстронга. У програмі «Чорно-білий джаз», яку столичній публіці представляє «Київ Арт Ансамбль» і його лідер – піаніст Володимир Соляник – прозвучать кращі твори Армстронга, а два чудових трубачі Володимир Копоть (Україна) і Валерій Щерця (Білорусь) відтворять унікальну, яскраву, імпровізаційну атмосферу концертів "великого Сачмо".

«Мандри» з новою програмою

25 липня о 20.00, «Caribbean Club», вул. С. Петлюри, 4, тел.: (067) 224-41-11. Вартість квитків: 150-350 грн.

«Мандри» можна назвати ветеранами української сцени: гурт виник у Києві в 1997 році. Музика колективу заснована на українському фольклорі, який доповнюють елементи регі, року та блюзу. Самі ж музиканти характеризують свій стиль як фольклорний арт-рок. Восени 2014 року «Мандри» планують випустити новий альбом «на злобу дня». На відвідувачів концерту чекає своєрідна допремієрна презентація, а також кращі композиції з попередніх альбомів.

ВІСТАВКИ

«У відповідь», інсталяція арт-групи «Шапка»

До 26 липня, "Щербенко Арт Центр", вул. Михайлівська, 22-б. Вхід вільний

Проект творчого тандему молодих українських художниць Олександри Токаревої та Олеси Секереш присвячений темі взаємодії природи і людини як творчих суб'єктів. Учасниці арт-групи "Шапка" спостерігають за цим складним процесом і відмовляються вказувати на конкретну домінуючу в його межах: об'єктом художнього дослідження є як творчий потенціал природи, так і автор, який черпає його в креативному акті. В результаті головний акцент зміщується на чистий процес творчості, на його умови і плоди. Авторки зазначають, що їхній проект є своєрідною реакцією у відповідь на сильний вплив природи на нас.

Персональна виставка сюрреаліста Святослава Базюка «SPIRARTIS»

До 4 серпня, галерея «АРТ причал», вул. Набережно-Хрещатицька, причал №2. Вхід вільний

Авторству Святослава Базюка належить однойменний напрям в живописі SPIRARTIS, якому і присвячена виставка. Роботи художника, виконані в унікальній манері, затають углуб сюжету, поглинаючи увагу, стираючи відчуття часу та простору. Техніка живопису, яку використовує пан Святослав, дозволяє побачити те, що залишалося за межею невидимого, крізь призму внутрішнього емоційного сприйняття. Завдяки до подій 2014 року, що вразили всю країну і людей за її межами, митець представив низку робіт, сюжети яких із точністю повторюють новітню історію України, включно із перемогою Віталія Кличка на виборах Київського міського голови.

адреси кінотеатрів

«Київ», вул. В. Васильківська, 19, тел.: (044) 234-73-81, 234-33-80, www.kiev.kino.com.ua
«Жовтень», вул. Костянтинівська, 26, тел.: (044) 417-27-02, www.zhovten-kino.kiev.ua
«Україна», вул. Городецького, 5, тел.: (044) 279-67-50, 279-82-32, www.kino-ukraine.com.ua

«Сінема-Сіті Київ», ТРЦ «Оушен плаза», вул. Горького, 176, тел.: (044) 230-72-30, www.cinemasiti.kiev.ua
Мережа кінотеатрів «Баттерфляй», www.kino-butterfly.com.ua:
«Більшовик», вул. Гетьмана, 6, тел.: (044) 200-90-10
«Ультрамарин», вул. Урицького, 1-а, тел.: (044) 206-03-62, 206-03-70

«DeLuxe», вул. Горького, 50, тел.: (044)206-13-22, 206-13-24
Мережа кінотеатрів «Одеса кіно», www.kinoodessa.com:
ТЦ «Україна», просп. Перемоги, 3, тел.: (044) 496-15-11, 496-15-51
ТЦ «Квадрат», бульв. Перова, 36, тел.: (044) 538-17-70, 538-17-71

Фото Олексія ІВАНОВА

Безпека пацієнтів

■ Світова спільнота вже не перший рік опікується проблемою небезпечного лікування

Коли людина звертається до лікаря, вона очікує на кваліфіковану, якісну та безпечну допомогу. Саме для цього суспільство винайшло та постійно розвиває медицину. Але не завжди лікарня — це гарантована допомога, бо іноді пацієнт виходить із неї не видужалим, а навпаки — ще більш хворим. Ще років 30 тому в США та Західній Європі почали звертати серйозну увагу на можливу небезпеку від надання медичної допомоги. Високотехнологічне обладнання, нові підходи в лікуванні, зростання вимог до професійного рівня лікарів та правової свідомості самих пацієнтів — все це створило передумови для того, щоб світова спільнота врешті відкрито поставила проблему небезпечного лікування. В Україні поки що на цю тему говорити не прийнято, хоча вже час настав.

Олекся ЧЕРЕВАТИЙ | спеціально для «Хрещатика»

ПРОБЛЕМА безпеки медичної допомоги завжди оминалася увагою суспільства. Травми чи інфекції, отримані під час її надання, часто сприймалися радше як невдача чи зла доля, аніж як наслідки дій лікарів, що вимагають відновлення справедливості та покарання винних. Невелика кількість нескорених, готових відстоювати свої права в державних інстанціях, для більшості населення виглядала як виняток, не вартий наслідування. Але ситуація кардинально змінилася в 1970-80-ті роки в США та Західній Європі. Тоді кількість скарг і судових позовів на медичні установи та їхній персонал щодо недбалого лікування зросли в кільканадцять разів. Для прикладу, якщо до 1970-х рр. в США щороку на 100 лікарів припадав лише один принципіальний пацієнт, який вимагав відновити справедливість у суді, то вже на 1975 рік у кожного 8-го лікаря з'являвся такий хворий. Кількість судових позовів на медиків від постраждалих пацієнтів зростає за період між 1989 та 1998 роками в 13 разів. На сполох забили не лише лікарі, репутація яких була під ударом, а й страхо-

ві компанії, бо тільки за 20 років середня сума виплат за позовами підвищилася з 2000 дол. США (1970 р.) до 1,5 мільйона (1990 р.). Створювалися спеціальні комісії, комітети, наради із юристів, адміністраторів та медичних фахівців. В ході Гарвардського дослідження — одного з перших з цієї теми в світі — експерти дійшли висновків: в умовах стаціонару близько 4 % всіх пацієнтів отримують ті чи інші ушкодження й хвороби, викликані саме медичною допомогою. В 14 % випадків вони призводять до смерті пацієнта. Педантичні європейці також підраховували матеріальні збитки, до яких призводять такі помилки. Для англійської Національної служби охорони здоров'я повторна госпіталізація, додаткові медичні послуги, які надаються постраждалим від рук лікарів пацієнтам, обходяться у майже 2 млрд. фунтів стерлінгів щороку. Додайте сюди ще 400 млн. фунтів компенсацій постраждалим на рік — і масштаби фінансових втрат змусять замислитися над необхідністю наявності такої системи охорони здоров'я, яка діє настільки неефективно. Однак медпраців-

ники, які логічно стають першою мішенню в боротьбі з небезпечним лікуванням, самі стають жертвами стресів та переживань, пов'язаних із подібними ситуаціями. Лікарі такі ж люди, як і пацієнти, тому наслідки їх помилок негативно позначаються на їхньому психологічному стані й професійних навичках. А це, в свою чергу, наражає на небезпеку інших хворих. Так було ще в недалекому минулому. І, згідно з даними ВООЗ, ситуація не змінилася. Сьогодні у розвинених країнах кожному десятому пацієнтові заподіюється шкода, безпосередньо пов'язана з процесом лікування — за наявності високотехнологічної медичної допомоги, кваліфікованих лікарів та високого рівня самосвідомості й відповідальності пацієнтів. В країнах бідних та тих, що розвиваються, такий показник значно вищий. Головні небезпеки — це травмування під час хірургічних операцій та інфекції, отримані в стаціонарі при лікуванні.

Дослідження показують, що у 3 % — 25 %, тобто, щорічно щонайменше у 7 мільйонів госпіталізованих пацієнтів, післяопера-

ційні ускладнення призводять до інвалідності або тривалого перебування в лікарні, в залежності від складності операції і умов медичного закладу. А летальні результати складають від 0,4 % до 10 % — знову-таки, залежно від рівня медустанови. Фактично, після операційного втручання у світі помирає понад 1 мільйон пацієнтів. Іншою загрозою для людини є інфекційні зараження. І не думайте, що ця проблема стосується лише африканських країн чи Афганістану. В Англії більше ніж 100 000 випадків інфекцій, пов'язаних із наданням медичної допомоги, призводять до 5000 смертельних випадків в результаті інфікування щороку. У США один з кожних 16 стаціонарних пацієнтів отримує серйозне захворювання у результаті інфекції, отриманої в стаціонарі. Це складає 2 млн випадків та призводить до 80 000 смертей в рік.

Не меншою проблемою є технічна та технологічна застарілість медичної допомоги в певних країнах. Так, згідно з даними ВООЗ, як мінімум 50 % медичного обладнання в країнах, що розвиваються, непридатне для використання або використовується тільки частково. Часто просто відсутні спеціалісти, які знають принципи роботи того чи іншого приладу. Або ж — комусь банально бракує розуму... Наприклад, у деяких країнах, в яких інфекційні захворювання складають основну небезпеку, кількість ін'єкцій пацієнтам, що зроблені шприцами і голками, використовуваними повторно без стерилізації, досягає 70 %.

Так, у 2002 році держави-члени ВООЗ схвалили підготовлену спеціалістами резолюцію Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я про безпеку пацієнтів. За два роки, у жовтні 2004-го, була розроблена спеціальна Програма щодо забезпечення безпеки пацієнтів. В цій програмі не тільки офіційно визнається наявність загрози хворим під час лікування, але й рекомендується урядам країн спрямувати свої зусилля на мінімізацію будь якої небезпеки для них. Особлива увага приділяється інфекційним захворюванням, які вражають людей під час неналежного лікування та профілактики (гігієна, медико-санітарна допомога тощо).

В Україні також існує проблема безпеки, яка супроводжує пацієнта під час лікування. Але поки що дізнатися про те, скільки саме осіб страждають від недбалства медпрацівників чи застарілої медтехніки, дуже важко. Офіційної статистики не ведеться. Врешті-решт, і самі пацієнти, які постраждали, найчастіше просто змиряються з цим, не намагаючись відновити справедливість. Варто пам'ятати, що в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» у ст. 6 зазначено, що кожен громадянин має право на охорону здоров'я, що передбачає в тому числі й кваліфіковану медичну допомогу, відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди та оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я. Треба користуватися цим правом, так само як і порадами пацієнту, які зазначені нижче.

Що треба робити для того, аби уберезитися від небезпеки в лікарні

1) Займіть активну позицію в питанні вашого лікування. Пам'ятайте, що ваше здоров'я потрібне в першу чергу вам, тому у процесі його відновлення самі маєте бути найбільш зацікавленою стороною. Ставте питання вашому лікарю, медсестрі. Всю отриману інформацію, яка стосується лікування, детально записуйте та запам'ятовуйте. В цій ситуації порада «менше знаєш — краще спиш» не діє.

2) Дуже уважно читайте та вивчайте всі медичні форми, які надають вам при лікуванні, особливо во що стосуються самого його процесу. Перш ніж давати згоду на ті чи інші маніпуляції (проведення операції, наприклад), детально вивчіть всі надані документи. Якщо щось стало незрозумілим, не соромтесь ставити питання та вимагати повної і зрозумілої для себе відповіді.

3) Якщо ви не можете з тих чи інших причин самотійно брати активну участь у контролі процесу лікування, попросіть своїх близьких чи друзів бути вашими представниками. Від вашого імені вони можуть так само вивчати всі документи, робити запити та вимагати роз'яснення.

4) Переконайтесь у тому, що обслуговуючий вас медичний працівник посвідчив вашу особу. Це необхідно для того, щоб лікар випадково не переплутав вас з іншими пацієнтами. У медичній картці мають бути чітко зазначені ваше ім'я та прізвище, дата народження та інші дані. Лікар, — перш ніж надавати вам допомогу, виписувати ліки, призначати процедури, — має пересвідчитись, що ви — це саме ви, а не інший пацієнт.

5) Перш ніж розпочинати хірургічну операцію, аналіз чи процедуру, разом із медичним працівником пересвідчитесь у правильності обраної ділянки вашого тіла для проведення процедури. Звертайте увагу на те, чи перевірів медпрацівник те, що саме вам і саме цю процедуру призначив лікар. Не бійтесь виглядати прискіпливим чи недовірливим. Це ваше здоров'я і піклуватись про нього не соромно.

6) Ви повинні чітко знати, де знаходиться у вашій палаті кнопка виклику екстреної допомоги. Перевірте її справність. Не вдавайте з себе героя — якщо погано себе почуваєте, зайвий раз не вставайте з ліжка й кличте на допомогу медперсоналу.

7) Мийте руки постійно та слідкуйте за тим, щоб ті, хто надає вам медичну допомогу, так само не забували про правила особистої гігієни. Користуйтеся вологими й сухими серветками.

8) Відповідально ставтеся до прийому ліків. Постійно майте при собі перелік ліків, вітамінів, які ви приймаєте, для того, щоб показати його лікарю. Також майте перелік щеплень, які вам свого часу було зроблено. Повідомте лікарю про алергічні реакції на ті чи інші препарати.

9) І не забувайте про життєве правило «частіше питаєш — більше знаєш» ■

Свята іменем і ділами

■ Сьогодні шануємо велику княгиню Ольгу

«Величаємо тебе, свята рівноапостольна княгине Ольго, як зорю ранню, що від землі нашої засяяла і світло віри православної народу своєму сповістила». Ці слова звучать на вечірньому богослужінні з нагоди вшанування пам'яті нашої святої співвітчизниці, котра однією із перших на теренах Русі—України прийняла віру в Господа Ісуса Христа. 24 липня у церковному календарі — день пам'яті святої рівноапостольної великої княгині київської Ольги, котра у хрещенні була названа Оленою.

Архімандрит ЛАВРЕНТІЙ (Живчик) | спеціально для «Хрещатика»

ПРЕПОДОБНИЙ Нестор Літописець у «Повісті минулих літ» пише про святу княгиню так: «Ця (Ольга) була передвісницею християнської землі, як вранішня зоря перед сонцем і як зірниця перед світом. Вона бо сяяла, як місяць уночі. Так вона між невірних людей світилася, як перлина в болоті, бо були вони забруднені гріхом, не омиті святим Хрещенням, а вона омила святою купіллю, скинула з себе гріховну одіж ветхого чоловіка Адама і в нового Адама зодягнулася, що ним є Христос».

Батьки блаженної Ольги хоч і були язичниками, однак виховали її згідно з правилами чесного й мудрого життя, яких дотримувалися самі. Давня легенда розповідає про її першу зустріч з майбутнім чоловіком — князем Ігорем з роду Рюриковичів. Молодий князь мав потребу переправитися на протилежний берег річки. Як же він був здивований, коли на місці перевізника виявив вродливу дівчину. Через нестримність юнацької похоті князь намагався схилити красуню до гріха, та отримав з її уст не тільки викриття свого ганебного вчинку, а й мудру настанову: «Згадай про своє князівське достоїнство володаря і судді, який має бути світлим прикладом добрих справ для своїх підданих», — промовила дівчина. Мудрий урок отримав молодий князь і надовго запам'ятав її слова і її вроду. Тому, коли настав час князю створити сім'ю, то вагав у виборі дружини у нього не було — обрав Ольгу.

Після весілля князь Ігор відправився у довгостроковий військовий похід на Грецію, а коли повернувся, то його очікувала гарна новина — народився син Святослав. У 948 році внаслідок конфлікту з древлянами князя Ігоря було вбито. Сильна волею вдова міцно взяла княжу владу у свої руки. Звичайно, будучи язичницею, вона не могла не помститися за смерть свого чоловіка. Але незабаром княгиня потроху почала поривати в душі із язичницькими законами в питанні віри, поступово вона спрямовує свою увагу на Константинополь. На прикладі Візантії Ольга чітко побачила, як, турбуючись про державне і політичне життя, треба багато уваги приділяти життю духовному, релігійному. У столиці Візантії Ольга приймає святе Хрещення від Вселенського Патріарха Феофілакта. Хрещеним батьком був сам імператор Візантії Костянтин Багрянородний, і ця обставина зрештою стала принагідною причиною не приймати з його боку залицянь — вдруге виходити заміж

княгиня не збиралася, а проводила життя у чистому вдівстві. У хрещенні Ольга отримала ім'я святої Олени, матері імператора Костянтина Великого, яка знайшла в Єрусалимі Животворчий Хрест Господній. Саме з його частини було вирізано й зроблено менший хрест, яким Вселенський Патріарх благословив новохрещену княгиню Ольгу. І був на ньому такий напис: «Обновилася Руська земля Святим Хрестом, його ж прийняла Ольга, благовірна княгиня».

Приєдналась княгиня Ольга до християнства православного, надійно заклавши фундамент віри Христової у Київській Русі на всі подальші часи. У цьому і був рівноапостольний подвиг великої княгині. Повернувшись додому, свята Ольга зайнялася поширенням віри Христової серед народу Київської держави.

На схилі життя княгиня Ольга пережила багато скорбот. Її син Святослав остаточно переселився із Києва у Переяславець на Дунаї. Ольга в Києві вчила своїх онуків Ярополка, Олега та Володимира християнської віри, але охрестити їх не наважувалася, бо боялася гніву сина. То був час останнього розквіту язичництва на українській землі. Боячись антихристиянських настроїв, Ольга навіть свого духівника, пресвітера Григорія, тримала біля себе таємно.

Відчуваючи наближення смерті, оскільки часто хворіла, блаженна Ольга просила сина нічого не робити з її тілом того, що вимагав язичницький звичай. Як не противився син новій вірі матері, але все обіцяв зробити за її бажанням.

Причистившись Святих Боже-ствених Тайн 11 липня 969 року, свята Ольга відійшла до Бога. Пресвітер Григорій провів чин християнського поховання. Про місце її поховання та знаходження її нетлінних останків, які спочивали до часу в Десятинній церкві, немає певних відомостей, та пам'ять про святу княгиню залишається жити у серцях віруючих людей. Не дивно, що її ім'я стало досить популярним серед українців, адже воно в перекладі означає «свята», тож до святого життя вона закликає нас, але не стільки іменем, скільки трудами на славу Богу ■

Весільні ковалі

■ Святі Козьма й Дем'ян вважалися захисниками шлюбів

У народній традиції святі брати-безсрібники були надзвичайно шановані. Із прийняттям християнства на Русі в їхню честь будувалася безліч храмів і монастирів. В одному Великому Новгороді з XII по XVI ст. існувало п'ять церков Козьми й Дем'яна. Про їхні діяння склалися легенди, одна з яких — «Чудо святих чудотворців і безсрібників Козьми й Дем'яна про братчину» — з'явилася у Великому Новгороді в XIV столітті й увійшла в Четві-Мінеї.

Олександр БАРКІН | «Хрещатик»

В ІКОНОГРАФІЇ святих відображувалася їхня причетність до лікарської майстерності: їх зображували такими, що тримають у руках коробочки для зберігання лікарських засобів. Традиційна свідомість зберегла уяву про Козьму й Дем'яна як «безплатних» цілителів. У народі із Четві-Міней було відомо, що вони «прияша от Бога дар исцелений и подаваху здравие душам же и телесам, врачующе всякия болезни, и исцеляюще всяк недуг и всяку язю в людях». Відповідно до цього Козьму й Дем'яна почитали як заступників лікарів і знахарів і зверталися до них із проханнями й молитвами про зцілення людей або тварин. Імена святих нерідко зустрічаються в текстах замовлянь, спрямованих на рятування від кровотеч, грижі, трясавиці (лихоманки), урази (забиття), уроків (пристрігу), укусу змії, скорботи, а також від «нігтя» (падучої хвороби худоби) та інших недуг. От як, наприклад, виглядає звернення у замовлянні від зубного болю, де святий брати перетворюються в єдиний персонаж: «Панотець Козьма-Дем'ян лежить у печері, його білі зуби не болять, і в мене, раба Божого (ім'ярек) не болітимуть».

Як і в християнській традиції, у народних повір'ях святі Козьма й Дем'ян шанувалися як захисники шлюбів. При цьому їх сприймали як ковалів, котрі виконують весільні вінці й самі весілля. Ця уява відбилася в народному визначенні святих: «Козьма-Дем'ян —

весільний коваль». Благополуччя й довговічність шлюбу вважалися залежними від якості роботи святих ковалів.

Увечері в день свята здійснювався обряд «весілля й похорону Козьми-Дем'яна» (він відзначався, як правило, жіноцтвом й вважався «жіночим» святом). Для здійснення ритуалу дівчата виготовляли опудало, набиваючи солом'яною чоловічу сорочку й штани, прилаштувавши до цієї конструкції «голову». На опудало надгали верхній одяг із сукна, оперізували його паском і взували в старі постолі. Потім опудало саджали посередині хати й влаштовували жартівне «вінчання» — «жонили Кузьку» на одній із дівчат. Дійство завершувалося тим, що «одруженого Кузьку» вкладали на носі й несли до лісу, де його роздягали, розривали на частини, танцювали на розкиданій соломі з опудала і врешті спалювали її. В цілому дівоче свято, що відзначали у день Козьми й Дем'яна, характеризувалося знайомством молоді, іграми й залицяннями, сприяючи виникненню нових шлюбних пар.

Святі брати нерідко сприймалися як покровителі не тільки домашньої птиці, а й усієї худоби. До них зверталися пастухи із проханням зберегти худобу під час випасу. Сфера заступництва Козьми й Дем'яна поширювалася також на землеробство. У народі говорили: «Козьма й Дем'ян прийшли, а ми на косовицю пішли» ■

православний календар

24 липня

День спомину дива великомучениці Євфимії, що ним Православ'я утвердилося (451). Рівноапостольної Ольги, великої княгині Руської, у святому хрещенні Єлени (969).

25 липня

Мучеників Феодора, варяга, і сина його Іоанна, у Києві (983). Згадують мучеників Прокла й Іларія, преподобного Михаїла. Ікони Божої Матері «Троєручиця».

* На Прокла поле від роси промгло. Від великої роси зогниває сіно, тому селяни посушують до Прокла просушити його.

* Проклові роси — найліпший засіб від зурочення.

26 липня

Собор архангела Гавриїла. Преподобного Стефана, мученика Серапіона.

* На Гавриїла-архангела злива з грозою — на дощову осінь.

27 липня

Неділя сьома після П'ятдесятниці.

Пам'ять святих отців шести Вселенських соборів. Апостола від сімдесяти Акили, преподобного Стефана Махрищського.

ПРО ВШАНУВАННЯ СВЯТИХ

У повсякденному житті велике значення має для нас добрий, ширий і впливовий приятель. Йому ми довіряємо, а він, своєю чергою, нам допомагає, обороняє та заступається. З волі Божої маємо й у небі приятелів, заступників і опікунів, що ними є свята Божі.

Святими є ті, хто помер у благодаті, ласці Божій і вже нині, до Страшного Суду, перебуває в кращому світі. Вони протягом свого життя на землі ревно виконували Божу волю і вірно Йому служили, тож тепер у небі Господь Бог за це радо вислуховує їхні благання. Тому й можуть своїм заступництвом по наших молитвах багато в

чому допомогти. А якщо їхнє значення перед Богом таке велике, то ми повинні поважати святих, прикликати їх та наслідувати.

Протестанти відкинули вшанування святих тому, що, на їхню думку, тільки одному Господові треба поклонятися. Та річ у тім, що православні святи не віддають вищої честі, яка належить Єдиному Богові. А вшановують їх як умістилища Святого Духа і Божих улюбленців. Чимало з них пролили кров і віддали життя з любові до Господа.

28 липня

Седмиця восьма після П'ятдесятниці. Рівноапостольного князя

Володимира, у Хрещенні Василя (1015). Мучеників Кирика та Іулити.

* У день Володимира Ясного Со-нечка і сонце ясніше сяє.

29 липня

День пам'яті священномученика Афіногена; мученика Павла, мучениці Алевтини (Валентини).

30 липня

Вшановують пам'ять великомучениці Марини (Маргарити); преподобних Іринарха Соловецького, Лазаря. Святогорської ікони Божої Матері.

Юрій ЧИЖ:

«Ані мільйонні чеки, ані дорогі автомобілі, ані палаци не можуть мені замінити рідної України»

З чого розпочався ваш шлях у фехтуванні?

Ю. Ч.: У 1962 році біля нашого будинку на Вишгородській, у школі № 16, відкрилася секція фехтування. Тренер Володимир Ілліч Житніков набирив дітей. Усі мої друзі пішли записуватись «на мушкетерів», втім, я спочатку відмовлявся. На той час я вже виконав норматив на дорослий розряд з легкої атлетики та бачив себе у короліві спорту. Однак мої друзі були дуже настирними і таки вмовили мене піти з ними до фехтувального залу. Зайшовши до приміщення, я неначе потрапив до казки: білосніжні костюмки, захисні маски, рапіри. Повний зал дітей. І знаєте, я просто закохався у фехтування. На початку нас тренували значно старші колеги, а не сам тренер. І попри фізичну форму, в мене зовсім нічого не виходило зі стартовими тренуваннями: ні стійка, ні крок уперед, ні назад. Якось до мене підійшов тренер Володимир Ілліч і поцікавився про мої «успіхи». Мій вчитель-розрядник сказав, що я якийсь незграбний. Пан Житніков несподівано усміхнувся. Він дав мені тенісний м'ячик і сказав, щоб я його кинув. Я переклав «снаряд» у ліву руку, адже я від природи шульга, і кинув його тренеру. І тут усім стало зрозуміло, що навчали мене у правій стійці, а потрібно було у лівій. Після зміни позиції в мене відразу все пішло на краще. Вже за два-три місяці занять фехтуванням, хоча паралельно я займався легкою атлетикою, я перемагав усіх.

У вас близько 150-ти медалей, яка найбільш дорога та пам'ятна?

Ю. Ч.: Так, я маю нагороди різних світових першостей, а п'ятнадцятиразовий чемпіон СРСР і України, однак найбільш пам'ятна медаль для мене, безумовно, найперша. Я й досі пам'ятаю, з якими «боями» вона мені дісталася. Цей турнір проходив у ДЮСШ № 4 взимку. На змагання було відібрано 16 чоловік. Я готувався з вечора, зібрав своє обладнання і думаю: «Якщо о десятій розпочнуться поєдинки, то треба прийти раніше». Прокинувся о п'ятій ранку, швиденько зібрався і о шостій вже стояв на зупинці. Вже за годину був на місці. І що я там побачив? Величезний замок! Уявіть собі: зима, холодно, темно і я зовсім один. Лише о восьмій спортзалу відкрила прибиральниця. Так я прочекав до десятої години, коли й почалися змагання. Я досить легко пройшов чвертьфінал і потрапив до півфіналу. Виграю перший бій, другий, третій, четвер-

Більш титулованого фехтувальника, ніж Юрій Іванович Чиж, важко відшукати. Двічі чемпіон світу, п'ятнадцятиразовий чемпіон СРСР і України, він входить в десятку найкращих тренерів планети. Юрій Іванович нарозхват, тому попередні роки він об'їздив увесь світ, викладав фехтування і в Африці, і в Америці, а останнє місце його роботи — Йорданія, де пан Чиж навчав мистецтву шпаги місцевого короля Абдуллу II. Однак ані величезні апартаменти на Манхеттені, ані пишні королівські почесті не змогли замінити рідної землі, тому славетний фехтувальник повернувся додому, де розпочав досить непопулярну, але дуже необхідну справу — виховання здорового як фізично, так і духовно покоління.

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

тий і лише в останньому програв. Чотири перемоги і, за всіма математичними підрахунками, я повинен був потрапити у фінал. Оголошують список, і в ньому мене немає. Така несправедливість! Як так? Я маю чотири перемоги! Як так? Я так засмутився, що почав плакати. І тут до мене підійшов Володимир Житніков, запитав, чому я плачу. Я йому розповів, що маю чотири перемоги, а в протоколі відзначено, що чотири поразки. Тренер мене вислухав і почав «перевіряти». Так, згідно з протоколом, у мене було чотири поразки. Але він почав викликати поодиноці усіх моїх опонентів по півфіналу. Так через декілька хвилин з'ясувалося, що рефері помилково записували мої успіхи у графу «поразки». Так я вперше в житті потрапив до фінальної частини, де виборов свою першу бронзову медаль. І попри сльози, переживання й моральне потрясіння, саме ця нагорода для мене є найціннішою.

Кажуть, що ви тренували самого короля Йорданії. Розкажіть детальніше про цей етап вашої тренерської роботи.

Ю. Ч.: Я пропрацював майже у сорока країнах світу, і в кожній черпав неоціненний досвід. Останнім місцем роботи була Йорданія.

Мене запросили в якості головного тренера збірної цієї країни з фехтування. До цього недовгий час працював в Україні, підготував нового чемпіона світу Сергія Голубицького, а потім у нас змінилося спортивне керівництво, і я знову вдарився до мандрів. Йорданці вийшли на мене через Інтернет. Старий король Хусейн помер, і до влади прийшли люди з оточення його сина. Молоді, багаті й амбітні. Сам Абдулла II — молодий хлопець років тридцяти, навчався у Парижі, його перша дружина — арабка, а друга — європейка, фотомодель. Він дуже хотів здивувати арабський світ, тому поставив переді мною досить конкретне завдання: роби, що хочеш, але забезпеч нам медалі на арабському чемпіонаті з фехтування. Що тут вдієш? Чемпіонів за один день не підготувати. І мені прийшла думка: а чи не створити нам жіночу команду? Конкуренції ніякої — жінки на Сході в паранджі ходять! Ми їх трохи підучимо і заберемо всі медалі. Почали шукати жінок. Король купив всю амуніцію. Але як зацікавити дівчат? І знову у мене думка: араби — народ амбітний. Я їх психологію добре зрозумів. І почав я дівчаток ставити фехтувати з хлопцями — причому перемога завжди дісталася прекрасній половині,

адже змагання судив я сам. А для дівчаток — радість неземна. Ну де ти ще переможеш чоловіка в арабській країні?! Хотів би зазначити, що умови у нас були просто казковими. Старий король Хусейн побудував ціле спортивне місто. У ньому близько десяти палаців спорту, п'ять великих стадіонів — таких, як наш «Олімпійський». Десятки басейнів, спортивні манежі. А посеред усієї цієї пишноти — королівський палац, де влаштувувались прийоми. І ми такі перемогли. Щодо тренувань з королем, то на початку було досить незвично. Одного разу він прийшов до нас в зал. Навколо — охорона чоловік, мабуть, з п'ятдесят. Абдулла просить: потренуйте (в дитинстві його, як всякого принца, трохи навчали фехтуванню, але він вже багато призабув). Я вдягаю маску, шкіряний захисний нагрудник, беру в руки рапіри і показую йому техніку. Звісно, я його не колю, рапіра застигає, не торкаючись його тіла. Охорона, звичайно, смикається тільки від виду однієї зброї. Спочатку трошки боявся: будь-який різкий рух — і реакція рефлексорна. А потім вже ні про що не думав. Я людина вибухова. На спортивній арені в голову іноді приходять думки: закинули б мене зараз кудись у середньовіччя, з яким би задоволенням я б пору-

бав всіх цих лицарів! Я в бою не відчуваю навіть болю, хоча мені не один раз діставалося.

Чому ж ви повернулися до України і чим зараз займаєтесь?

Ю. Ч.: Відповідь дуже проста: я — патріот! Ані мільйонні чеки, ані дорогі автомобілі, ані палаци не можуть мені замінити рідної України. У нас тут все дихає любов'ю і красою. Ми досить молода країна, але у нас є найкращий у світі генофонд, і зараз я бачу, як ми поволі стаємо сильною нацією. У нас підрастає чудове покоління. Діти змалечку знають гімн України, вони мислять, як справжні українці. Однак за попередні роки у нас з'явилося досить багато негативу. Алкоголь, сигарети і, що найстрашніше, наркотики. Все це спрямоване на руйнацію, і я це бачив на власні очі. Саме тому у мене з'явилася ідея провести так званий «Чемпіонський урок киянина». На ньому я розповів про своє життя, в якому ніколи не було місця бодай краплі алкоголю чи нікотину. Навіть, перебуваючи на прийомах у Франції, де частували найдорожчими винами, я собі не дозволяв дати слабіну. Така дисципліна й зробила з мене справжнього чемпіона. Це я намагаюся донести моїм співвітчизникам. Звичайно, спочатку мені не вірили, і я бачив тисячі скептичних поглядів. Однак з кожного новою зустріччю я відчував, як змінюється ставлення дітей і дорослих до моєї історії. Зараз я отримую багато листів та дзвінків як від школярів, так і від їх батьків. Я навіть не можу передати словами, як я себе почуваю, коли читаю слова вдячності за те, що я їх відвернув від неправильного шляху. Так, усі ми не безгрішні, і хтось у свої 12-13 років вже спробував пиво чи сигарету. Але ніколи не пізно змінити себе і своє життя. Навіть курець, який може випалити пачку сигарет на день, може бодай спробувати зменшити кількість цих пагубних «паличок». На сьогодні ми вже провели близько 1 300 уроків, і на цьому я не збираюся зупинятися. Зізнаюся, часом буває дуже важко. Адже це неймовірна робота — виступати перед, наприклад, 500-ма учнями і достукатися до кожного. І не просто виступати, а зробити так, щоб кожен з учнів подумки відчув: «Сьогодні Юрій Іванович прийшов саме заради мене». Зараз у мене уже розписаний графік роботи на вересень та жовтень, і запрошення надходять мало не щодня. І я дуже радий, що маю змогу допомогти людям зрозуміти, що завдяки невтомній праці, самодисципліні та здоровому способу життя будь-хто може досягти поставленої мети ■

СПОРТ

ЧЕРГОВЕ протистояння «Динамо» та «Шахтаря» вийшло, на жаль, не таким видовищним, як недавній фінал Кубка України, але, тим не менше, гра вийшла гранично напруженою. Що стосується фактичного співвідношення сил на полі, то в першому таймі «Шахтар» часом демонстрував більш злагожену гру в атаці, ніж «Динамо», але, за великим рахунком, жодна з команд не володіла відчутною і вже тим більше стійкою перевагою.

Перший же небезпечний момент у цьому матчі виник вже на 9-й хвилині: після подачі м'яч опинився у протилежній частині штрафної у капітана «гірників» Даріо Срни, який завдав потужного удару зльоту метрів з 10-ти — Олександр Шовковський насилу парирував. Цей епізод додав увереності донеччанам, і вони на якийсь час перевели гру на половину поля «Динамо», проте на 15-й хвилині гра вирівнялася.

Що стосується моментів, створених в атаці киянами, то в стартовому відрізку матчу підопічні Сергія Реброва могли похвалитися лише напівмоментами. А от на 19-й хвилині донеччани створили, мабуть, найнебезпечніший епізод першої 45-хвилинки: Олександр Гладкий увірвався в штрафну «Динамо», виходячи практично один на один з Шовковським, але, без перешкод пробиваючи з воротарського кута, примудрився не влучити у ворота.

Другий тайм почався з небезпечного удару динамівеця Андрія Ярмоленка з правого кута штрафного — м'яч летів точно в дальній кут, але Каніболоцький в стрибку виручив «Шахтар». Втім, настільки жвавий початок другої половини зустрічі продовження, на жаль, не отримав — незабаром на полі знову була звична картинка, яку глядачі бачили до перерви.

Однак на 75-й хвилині Олександр Гладкий порушив спокій трибун. Нападник гірників ско-

Гірники виграли Суперкубок України

■ У матчі за престижний футбольний трофей гравці донецького «Шахтаря» перемогли киян з рахунком 2:0

Традиційний розіграш Суперкубка між київським «Динамо» та донецьким «Шахтарем» відкрив черговий футбольний сезон в Україні. Матч у Львові вийшов досить рівним. За всю гру суперники створили на двох не так багато моментів, тому долю зустрічі вирішили два влучних удари «гірників» наприкінці матчу. На 75-й хвилині Олександр Гладкий залишив не в справах Олександра Драговича, Данила Сілву та Олександра Шовковського. Кияни кинулися вперед відіграватися, але оборона «гірників» помилок не допускала, на відміну від суперника. І у вже доданий час Болбат і Марлос, які вийшли на заміну, організували другий гол донецької команди. У підсумку переміг «Шахтар» за рахунком 2:0.

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

ристався помилкою у захисті суперника, вийшов один на один з Шовковським, у штрафному обіграв його і переправив м'яч у порожні ворота — 1:0.

«Динамо», звичайно, не здалося — кияни продовжували шукати щастя біля воріт «Шахтаря» аж до фінального свистка, але в час, що залишився, так і не зуміли створити жодного по-справжньому небезпечного моменту біля воріт суперника. А в компенсовані хвилини матчу «гірники» зуміли зміцнити свою перевагу: Аруна, зважаючи на абсолютну вальсяжність у центрі поля, подарував м'яч півзахиснику «Шахтаря», той розвинув контрвипад чемпіона України два у два, віддав пас Марлоусу, який у штрафному обіграв Макаренка і холоднокровно відправив м'яч у ворота «Динамо» повз Шовковського — 2:0. Цей результат залишився аж до фінального свистка ■

Київське «Динамо» не змогло порадувати своїх вболівальників перемогою над принциповим суперником

Фото з сайту www.kyivpost.com

баскетбол

Національна молодіжка вийшла до елітного дивізіону

Молодіжна збірна України з баскетболу U-20 зуміла вирішити головне стратегічне завдання на чемпіонаті Європи в дивізіоні В, що проходив у Боснії і Герцеговині. Поступившись у суботу господарям турніру, наступного дня команда Віталія Чернія в матчі за третє місце перемогла Білорусь з рахунком 77:62. Цей виграш не тільки приніс українцям бронзові медалі змагань, а й вивів нашу молодіжку в елітний дивізіон.

теніс

Ілля Марченко вдало стартував на турнірі в Атланті

У ніч на 23 липня в Атланті (США) на турнірі ATP BB & T Atlanta Open проходили матчі першого кола. Пройшовши через кваліфікацію, 26-річний українець Ілля Марченко, який займає в світовому рейтингу 182-ме місце, стартував з перемоги над 178-ю ракеткою світу, 25-річним австралійцем Джоном-Патріком Смітом (Q), з рахунком 6:4, 6:4. Матч тривав 1 годину 28 хвилин. Ілля зробив три брейки і один раз не втримав свою подачу. На його рахунок сім ейсів і чотири подвійні помилки. Сміт по три рази подав навиліт і помилився на подачі. Між собою тенісисти грали вперше. У другому колі суперником українця буде 39-та ракетка світу — 24-річний канадець Вашек Поспішил, який отримав четвертий номер посіву і перше коло пропускає. Раніше Марченко і Поспішил ще не зустрічалися.

Вітчизняні шаблїстки здобули бронзу на Чемпіонаті світу

■ В Казані триває світова першість з фехтування

Збірна команда жіночої шаблі поповнила скарбничку України ще однією бронзовою нагородою Чемпіонату світу 2014 в Казані. Перші дві зустрічі Ольга Харлан, Ольга Жовнір, Олена Вороніна та Аліна Комащук провели без сучка і задирки — в 1/8 фіналу перемогли Японію (45:20), а у чвертьфіналі виграли у Польщі (45:39).

Олександр ПИРЛИК | «Хрещатик»

У ПІВФІНАЛІ українки вийшли на збірну США, і ось тут і почалося справжнє фехтування. Наші шаблїстки повели в рахунку після першого бою — 5:3, і вже в наступному поєдинку втратили перевагу — 9:10. Потім за два бої вітчизняним спортсменкам взагалі вдалося завдати всього один удар, і ось розрив уже в 10 уколів — 10:20. Але тут на доріжці з'являється Ольга Харлан і скорочує відставання до чотирьох уколів — 21:25. Далі як

не намагаються українки, але до дев'ятого бою розрив становить три удари, і на фінальний поєдинок Ольга Харлан виходить, програючи, — 37:40, щоправда, це не заважає їй швидко наздогнати суперницю Дармагу Вожняк — 41:41. Проте остання не здається і першою завдає 44-й удар, Ольга зрівнює — 44:44, але через кілька секунд Дармага навмисно бере четвертий захист і завдає 45-й переможний удар «в один ліхтар». Розчаруван-

ню Харлан не було межі, проте на розлад і смуток в українок не так багато часу, адже попереду поєдинок за бронзу зі збіркою Італії.

Тут хронологія подій вельми нагадувала півфінальну зустріч з США з тією лише різницею, що італійкам таки вдалося зробити дійсно великий — в 5 ударів — гандикап перед фінальним поєдинком. Таким чином, на дев'ятий бій Ольга Харлан виходила, програючи, 35:40. Як виявилось, настільки серйозна

У протистоянні за бронзові нагороди українки перемогли італійок з рахунком 45:42

різниця в рахунку, здавалося б, ще більше розлутила чинну чемпіонку світу, але Харлан зробила неможливе, здобувши перемогу над Роселлою Грегоріо з рахунком 10:2 і загальнокомандним 45:42, завоювала для себе і своєї команди бронзу Чемпіонату світу 2014.

Що стосується виступу українських шаблїстів, то Андрій Ягодка, Дмитро Пундик, Дмитро Бой-

ко та Євген Стаценко завоювали 13-те командне місце.

В 1/16 фіналу українці перемогли Бразилію (45:19), а в 1/8 фіналу поступилися майбутнім володарям бронзи — угорцям (39:45) і далі боролися вже за місце з 16-го по 9-те. У цій боротьбі хлопці програли зустріч з Іраном (35:45), а далі послідовно перемогли Мексику (45:29) і Японію (45:42) ■

Наталія СЕРБІНА:

«Люди говорять, що я відкрила їм досі невідому Україну»

Серед українських виконавців на колісній лірі вона — єдиний жіночий голос. В популярних уявленнях явище лірництва має чоловіче обличчя, тож етномузикологу, педагогу, дослідниці, збирачу і виконавиці народних пісень Наталі Сербіні нерідко доводиться відстоювати «історичну достовірність» образу жінки-лірниці.

Олеся НАЙДЮК | спеціально для «Хрещатика»

Що надихнуло тебе взяти до рук ліру і розпочати концертну діяльність?

Н. С.: Історія мого зацікавлення лірництвом — це «клубок», розмотаний не з того кінця. Моє безпосереднє знайомство з лірою почалося в 2010 році, коли я записувала свій перший сольний диск. Я заспівала псалми для диску у автентичній вокальній манері під гру на колісній лірі російської виконавиці Поліни Терентьевої — свого інструменту тоді ще не мала. До того я, звісно, чула псалми під час фольклорних експедицій, люди їх співали а саррелла, але розповідали, що в 1930-ті роки чули їх від лірників. В моєму архіві назбиралося чимало цих самобутніх пісень, і дуже хотілося продовжити їм життя! Я почала переслуховувати усі доступні записи українських лірників, читати різноманітну літературу про це явище. Мені тоді захотілося самій відтворити лірницький матеріал, що накопився серед моїх експедиційних записів, і, головне, зробити це так, щоб це було справді сільською, народною музикою. Без академічного вокалу і дещо штучного пафосу. Влітку 2011-го я придбала ліру і вже у вересні виступала з нею. До речі, моя ліра — канонічна за конструкцією, строем, зовнішнім виглядом, зроблена за зразками кінця XIX століття. Переслухавши ліри різних майстрів, я зупинилася на роботі московського майстра Олександра Жуковського, оскільки мені сподобалося темброво яскраве і голосне звучання цього інструменту.

Як ти, як етномузиколог, прокоментуєш роль і місце жінки в лірницькій традиції?

Н. С.: Якщо коротко, то насправді лірниками в давнину були не лише чоловіки, відомі випадки й жінок-лірниць, і це в жодному разі не засуджувалося, а вважалося нормальним елементом традиції. Наприклад, під час фольклорної експедиції до рівненського Полісся люди розповіли мені про двох жінок, які ходили з лірами у 1930-х роках. До речі, донька однієї з них ще жива, їй сто три роки, я приїздила до неї двічі, і вона наспівала мені дещо з репертуару своєї матері. Ці свідчення знято на відео, і вони увійдуть до документального фільму, який, я сподіваюсь, буде презентовано найближчим часом.

Розкажи про свій репертуар — про що ці пісні?

Н. С.: Мої сольні виступи починалися із виконання сольних ліричних пісень, переважно ранніх балад. Щодо «лірницької» частини, то я співаю пісні, що є «класичними» для лірницького репертуару ще з XIX століття. Це — «Сирітка», псалма про Олексія, Божого чоловіка, про Архангела Гавриїла, Страшний суд, про зустріч Христа і самаритянки, про Сотворення світу, про Цмока і святого Юрія-зміборця. Є й історичні — як-от, про Бондарівну. Записувала я їх на київському, житомирському й рівненському Поліссі у фольклорно-етнографічних експедиціях з 1995 по 2012 роки. Інколи співаю кілька пісень із фактично

єдиною на сьогоднішній день збірки лірницьких пісень Порфира Демущького. Але більше люблю співати пісні з польових матеріалів останніх десятиліть, бо живий голос народного виконавця завжди надихає.

Ти багато гастролюєш, зокрема в Росії і Польщі. Як публіка сьогодні сприймає українську лірницю?

Н. С.: Так, я виступаю у цих країнах більше, ніж в Україні. І мушу сказати, що попри всі політичні «вузлики», мої слухачі з великою повагою і увагою слухають наші пісні. Стоїть мертва тиша, я бачу широко відкриті очі дорослих і дітей... Після концертів люди підходять і говорять, що я відкрила їм досі невідому Україну — красиву, глибоку і сильну. Я щаслива в такі моменти. Недарма ж існує вираз «пісня — душа народу». Гадаю, що через мої пісні слухачі пізнають саме душу України, принаймні, її частку, а це важливо. Можливо, здивування в слухачів виникає й тому, що більшість людей звикли до уявлення про українську пісню як про пісню-романс чи авторську пісню кінця XIX століття. Очікують «Цвіте терен», «Несе Галя воду»... А тут — щось зовсім інше.

Ти часто проводиш майстер-класи з традиційного співу. Чим відрізняється твої українські учні від поляків та росіян?

Н. С.: Майстер-класи зі співу влаштовую систематично, мені подобається вчити людей співати, відкривати їм нові можливості. Звичайно, цілі і завдання у всіх різні. В Україні це молодь, яка хоче долучитися до загального українського «струменю» традиційності і її важливої частини — пісенності; у Польщі це також молодь, яка цікавиться і традиційною культурою різних країн, і, зокрема, «сусідського» народу; кістяк російських учнів складають люди із українським корінням, які, мабуть, генетично тягнуться до пісень своїх бабусь та дідів. Усім моїм учням цікаво опанувати манеру українського співу та вивчити побільше пісень. Для душі. У Польщі я вчила людей і грати на лірі, але це як велосипед: поки сам не натиснеш на педалі — не поїдеш. Кожен повинен вчитися сам і докласти зусилля ■

Фото Олексія ІВАНОВА

Відвідувачі виставки можуть залишити напис на інтерактивному наметі, відправити лист «Поштою Майдану» і висловитися у «Вільний мікрофон»

Революція в музеї

■ Артефакти з Майдану зібрали в експозицію

В Музеї книги і друкарства триває виставка сучасного революційного мистецтва «Вільний мікрофон». В її основі — предмети, які використовувались під час Майдану, та які були знайдені на барикадах.

Марія КАТАЄВА | «Хрещатик»

ЗАХОДЯЧИ в приміщення на другому поверсі музею, наче потрапляєш в іншу реальність: розвішані плакати, фотографії і малюнки, телефон з обірваним дротом і написом «Секретаріат Президента», протигаз, каски, щити, термоси, пледи, намет... Зібравши докупи речі з Майдану, організатори прагнули відтворити у галерейному просторі його атмосферу. «З перших днів ми переживали трагедію українців, поділяли ідеали і цінності, за які гинули люди, — розповідає директор Музею книги і друкарства Валентина Бочковська. — З кураторами виставки нас познайомила завідділу графіки НМЛІ Олена Кіс-Федорук. Звісно, це болюча тема, але важливо зберегти свідцтва цього часу на зламі історії».

До музею переїхав і проект «Вільний мікрофон», що дав назву експозиції. Платформа для людей, бажаючих висловити власну думку, символічно знаходилася на кордоні між Майданом та вулицею Грушевського. «Ми збудували її в кінці лютого, коли у людей виникла потреба говорити, але на великій сцені такої можливості не було», — зауважує автор ідеї Михайло Гамшеєв. Впродовж чотирьох місяців на відкритій сцені виступи фіксувалися на фото і відео, поруч знаходилася «Скринька для пропозицій по зміні країни». Впродовж виставки до «Вільного мікрофону» запрошують і відвідувачів.

Кураторами та ідейними натхненниками проекту стали Руслана Сидорчук та онука україн-

ського письменника Юрія Горліс-Горського, автора роману «Холодний Яр» Ляля Лісовська, яка приїхала з Лос-Анджелеса і з перших днів стояла на Майдані, знімаючи на фото та відео. «Ми прагнули донести дух Майдану, — говорить вона. — Всі ці артефакти треба показувати, щоб люди зрозуміли, що було на Майдані, якими були його учасники». І запрошує всіх бажаючих залишити напис на інтерактивному наметі. Долучився до них карикатурист Олег Смаль, який по шматочках зібрав знищені «Беркутом» та тітушками карикатури.

Представлена тут і діюча «Пошта Майдану», яка безкоштовно доставляє листи в будь-яку частину світу. «Почали її створювати ще в кінці січня, а 8 лютого встановили першу скриньку, — пригадує автор ідеї «Пошта Майдану» Юрій Регліс. — Була зима, ми не знали, скільки ще будемо стояти. На Майдані було абсолютно все, тож ніхто не здивувався, коли з'явилася власна пошта, яка перші дні працювала лише в межах Майдану. Бувало й по 100-150 листів на день, а з папером, марками і друком допомагали небайдужі люди». Пошта має власну колекцію марок, авторські конверти та листівки. Серію марок «Світ Майдану» створила дизайнер Юлія Овчаренко: на них зображені символи Майдану: каска, палаюча бочка, ялинка, шина, барикада, намет. Показують і листи — друзям, коменданту Майдану, байдужим і навіть Януковичу, а також пропонують написати і відправити власні ■

В И С Т А В К А

«Вільний мікрофон»

Коли: до 8 серпня, пн-пт з 10.00 до 20.00
Де: Музей книги і друкарства України, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корпус 9, тел. (044) 280-52-56, 280-66-23
Вартість квитка: 15 грн, для дітей, студентів, пенсіонерів — 5 грн.

Хрещення Русі, авангардне кіно та екзотична культура

■ Киянам пропонують цікаву програму на найближчі дні

PinchukArtCentre запрошує на перегляд стрічки Дзиги Вертова «Одинадцятий», арт-пікнік Слави Фролової — долучитися до латиноамериканської культури. На вихідних попоїсти і розважитися можна буде на фестивалі вуличної їжі, а зануритися в історію Хрещення Русі — в «Парку Київська Русь». На кінопоказах пам'яті Лінецького в «Жовтні» збиратимуть кошти для родини актора.

Марія КАТАЄВА | «Хрещатик»

Період індустріалізації, зафіксований Вертовим

У четвер о 19.30 фестиваль Docudays UA та Національний центр Олександра Довженка влаштовують в PinchukArtCentre (вул. Басейна, 2) перегляд фільму Дзиги Вертова «Одинадцятий» (1928), що пройде в рамках проекту SUMMERпропаганда. Це перша з трьох авангардистських стрічок, знятих Дзигіою Вертовим в Україні. Одинадцятий рік радянської влади — період індустріалізації, зведення Дніпровської ГЕС та інших гігантів. Камера фокусується на головному — на праці, невтомному будівництві нової соціалістичної дійсності в Україні. Вертов казав, що «Одинадцятий» написано безпосередньо кінокамерою, без посередництва сценарію. Показ супроводжуватиметься музикою Антона Байбакова. Після перегляду фільму глядачі зможуть обговорити його разом з координатором позаконкурсної програми документального кіно про мистецтво Docudays UA DOCU/ART Ольгою Бірзул, композитором Антоном Байбаковим та художником Нікітою Каданом. Вхід вільний, запис за тел. (044) 590-08-58.

Святкування Хрещення Русі

26 і 27 липня у Древньому Києві в «Парку Київська Русь» (с. Копачів Обухівського району Київської області) пройде святкування Дня Хрещення Русі. Події, пов'язані з прийняттям християнської віри, відтворюють в театралізованих постановках. Перед гостями оживуть сцени з історії Русі: подорож Ольги до Константинополя, вибір князем Володимиром віри та взяття Херсонесу, одруження князя із сестрою візантійського імператора Анною, звершення язичницьких ідолів. Обіцяють видовищні лицарські бої, перегони на колісницях, турнір кінних лучників та змагання кінних лицарів. Окрім того, на відвідувачів чекають майстер-класи з народних ремесел та володіння середньовічною зброєю, веселі стародавні ігри, слов'янські хороводи та танцювальний флешмоб. Насамкінець усі присутні матимуть змогу взяти участь в створенні «живої» цифри 988 як дати і символу Хрещення Русі. У вечірній програмі — вогняне шоу та святковий феєрверк.

Вартість квитка: 100 грн, для пенсіонерів 50 грн, школярам 30 грн, дошкільнятам безкоштовно. Святкуватимуть День Хрещен-

ня Київської Русі і в столиці. У неділю 27 липня після Божественної літургії на Володимирській гірці архієреї та духовенство міста Києва здійснять традиційний молебень.

На «Даринку» влаштують фестиваль вуличної їжі

Сьомий фестиваль вуличної їжі збере столичних любителів бургерів, смузі і капкейків 26 і 27 липня з 12.00 до 23.00. Мета фестивалю — розвиток культури споживання їжі на ходу і появи нових нестандартних закусок на вулицях нашого міста. Фестиваль пройде на Арт Заводі Платформа (частина парковки «Даринку» і колишній ткацький комбінат). Крім їжі, відвідувачам підготують шезлонги, додаткові місця для відпочинку, кіно під відкритим небом, озеленені майданчики та музичну програму. Вхід вільний.

Пам'яті Лінецького

Вихідними в кінотеатрі «Жовтень» відбудуться пам'ятні благодійні вечори українського актора Віталія Лінецького. Минулого тижня 42-річний киянин трагічно за-

На Тижні латиноамериканської культури киян обіцяють навчити запальних танців

гинув, впавши з парашюту підземного переходу. У суботу о 14.45 покажуть одну з останніх робіт Лінецького — фільм Михайла Ілленка «ТойХтоПройшовКрізьВогонь». У неділю о 15.15 — картину «Звичайна справа» режисера Валентина Васяновича. Також в програмі: фільм-портрет «Згадуючи Віталія Лінецького», зустрічі з творцями стрічок. Вартість квитків — 30–50 гривень. Всі кошти, зібрані під час акції, підуть на підтримку сім'ї актора.

На арт-пікніку — латиноамериканська культура

До 28 липня на арт-пікніку Слави Фролової (ВДНГ, вул. Ак. Глушкова, 1) триває Тижень латиноамериканської культури. Тут можна буде зануритися в традиції цих країн, що асоціюються з музикою, красою, танцем і веселошами. Щодня проводитимуться майстер-класи з танцювальних стилів (танго, сальса, зук, самба, афро-латина, меренге тощо), а о 20.00 показуватимуть фільми латиноамери-

канських режисерів (пав. № 8). У четвер відвідувачів запрошують на латино-вечірку, в п'ятницю — послухати лекції про мандрівку Бразилією (14.30, пав. № 4) та філософію Кастанеди (16.00, пав. № 4), подивитися картини про Мексику (17.00, пав. № 4), обговорити роман Маркеса «Сто років самотності» (19.00, пав. № 4). У суботу буде розповідь про Нікарагуа (13.00, пав. № 4), майстер-клас з виготовлення етнічних прикрас мексиканських індіанців — уічолі з бісеру та ловця снів (13.00 і 17.00, пав. № 4), лекції про болівійську та кубинську кухню, а також бразильська та кубинська сальса-вечірки (з 19.00, перед пав. № 8). В неділю розкажуть про мандрівку в Перу та малюнки в африкансько-перуанських мотивах (14.00, пав. № 4), а о 18.00 Тижень латиноамериканської культури завершить гала-концерт на головній сцені. Також на вихідних обіцяють порадувати кулінарними стравами цих екзотичних країн. Детальний розклад на сайті www.artpicnic.org ■

Майдан очима Лозниці

■ У прокат вийшло документальне кіно, присвячене трагічним зимовим подіям, що сталися у Києві

З 24 липня в кінотеатрах столиці показують картину Сергія Лозниці «Майдан», світова прем'єра якої відбулася на Міжнародному кінофестивалі в Каннах (Франція). Впродовж 100 хвилин постають кадри, зняті за 90 днів — з грудня 2013 року до березня 2014-го.

Наталка ГАЙ | спеціально для «Хрещатика»

РЕЖИСЕР—документаліст Сергій Лозниця, чії роботи відзначені багатьма нагородами (зокрема стрічка «В тумані» в 2012 році отримала приз ФІПРЕССІ на Каннському кінофестивалі), взявся за нелегку справу — показати власний погляд на Майдан. «Головний герой картини — народ, можна сказати, що саме зараз народжується

нація, — впевнений режисер. — Поняття націоналізму дуже зіпсувала Німеччина 1930-х років, у пропаганді воно використовується як кліше. Але без націоналізму неможливе існування будь-якої держави». Упродовж понад двох годин глядач ніби стає свідком життя Майдану — в стрічці немає інтерв'ю, коментарів, лише стисла

текстова інформація і довгі плани, де камера протягом 3–5 хвилин з однієї точки фіксує все, що відбувається на сцені, на кухні, біля барикад... «Коли посеред грудня я приїхав до Києва, неодмінно вирішив знімати Майдан, адже важливо фільмувати такі події, — упевнений Сергій Лозниця. — Звісно, було невідомо, чим все закінчиться, тож структура фільму вибудовувалася в процесі. Головна сюжетна лінія — народ вийшов проти влади, і народ її скинув, Янукович втік. Важливо показати, як це відбувалося». Умовно стрічка поділена на кілька частин: Пролог (опис Майдану), Свято (своєрідний народний карнавал), Битва і Післямова. Режисер намагався якомога менше показувати

насилля: в одному з епізодів на даху падає підстрілений беркутовець, в іншому — здалеку показується кривава стрілянина 20-го лютого. «Я намагався бути на дистанції і гасити емоції, звідси — загальні плани, — пояснює режисер. — Криваві кадри «вибивають» глядача, в художньому фільмі не можна це естетизувати, тож жорстокі сцени виносив за кадр, це діє сильніше». Під час фінальної сцени у декого навіть бринять сльози — це прощання на Майдані з «Небесною Сотнею» у супроводі пісні «Пливе кача» у виконанні «Пікардійської терції»...

У стрічці взагалі багато музики, яка звучала на Майдані, — від «Вітя, чао» до «Червоної Руті» і Гімну України, чутні також і виступи зі сцени — політиків, священнослужителів, народних поетів. Сергію Лозниці закидають, що «Майдан» вийшов дуже відсторонений, не відображає реальності. «Я не брався точно відтворити події, адже це художня картина, а не документальна хроніка, — підкреслює режисер. — Наприклад, в «Жовтні» Ейзенштейна є багато

неправди. З відзнятого матеріалу, а це понад 100 годин, я обирав те, що важливо на мій власний погляд».

«Майдан» вже показували у Франції, Нідерландах, Польщі, країнах экс-Югославії, а далі на черзі США, Бразилія, Нова Зеландія, Австралія — всього понад 30 країн. За словами продюсера стрічки Марії Шустової-Бейкер, спочатку фільм вийде в кінопрокат на великому екрані, далі — на DVD, і вже потім його планують викласти у вільному доступі для якомога більшої кількості глядачів.

У Києві стрічкою «Майдан» мережа кінотеатрів «Мультиплекс» відкриває проект «Національне кіно», в якому щосереді о 22.30 демонструватиме картини вітчизняних режисерів. В програмі ще одна стрічка Сергія Лозниці «Щастя моє», а також «Хайтарма» Ахтема Сейтаблаєва, «Живі» Сергія Буковського, «Плем'я» Мирослава Слабошпицького, «Брати» Вікторії Трофіменко і альманах короткометражок і мультфільмів Ігоря Стрембицького, Степана Ковалія і Марини Вроди ■

